

ΑΡΧΑΙΑ ΛΓΓ

Π. Ν. ΛΗΝΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΙΣΤ. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
565

ΕΚΔΟΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1974

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λογογράφος

I. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

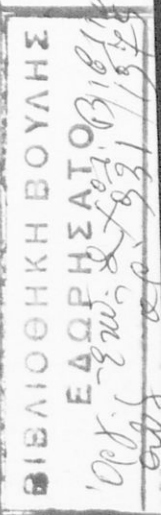
Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖα παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἄδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ ὄρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος δι θ υ ρ ἄ μ β ο υ . Οὗτος, ἄροσθος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικός ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀ ρ ί ο ν ο ς τοῦ Μ η θ υ μ ν α ί ο υ καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λ ά σ ο υ τοῦ Ἐ ρ μ ι ο ν έ ω ς , εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηῶν Π ε ι σ ι σ τ ρ ά τ ο υ , εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια .

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ δι θ υ ρ ἄ μ β ο υ , ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὰ Ἀήνια , καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρasmus τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνουν δι' αὐτὰ, ἐγεννήθη ἡ τ ρ α γ ω δ ί α (τράγον ὠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγον, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ πρῶστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φ α ι δ ρ ο ῦ δι θ υ ρ ἄ μ β ἄ υ , ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγω τῆς ἐπικρατουσῆς ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κ ω μ ω δ ί α .

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς Θ έ σ π ι ς , ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσώπειον ἐξ ὀθόνης. Τιοιουτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ὠμῆλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορευῶν (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

009
419
ΣΤ9Β
565

και δημοκρατικωτάτην έορτήν και ειχεν εισαγάγει τόν διθύραμβον, οί υιοί του Πεισιστράτου εκάλεσαν τόν διαμορφωτήν του δράματος Θεσπιν, ίνα δώση διαφόρους παραστάσεις μετά του θιάσου του εις τὰ διάφορα χωρία τής 'Αττικής και τὰ περίχωρα και εις τό "Αστν.

Τò δρᾶμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων και εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωνρότατα συναισθήματα και συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη και πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ και τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιουτοτρόπως ἠνοιχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον και ἀπεριόριστον στάδιον και ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν και πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θεσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θεσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας και τὰς λαμπράς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, και τοῦ Φρυγίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε και τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δρᾶμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ίνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Ἀισχύλου εἰσαγαρόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' και τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδου, ὅφ' ὧν τὸ δρᾶμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ και τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως και αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικ- και ἀντιλήψεις και δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ και κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς και ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιούτου κοινωνικοῦ και θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς και καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελληνίον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν και καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσολήπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ και χρυσῷ και διὰ τῆς σμίλης και τοῦ χρωστικῆρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνηαι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἰτινες ἀντανακλώσι τὰς σκέψεις και τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα και τὰ

πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρπούς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δρᾶμα δὲν ἦτο ἀθόρμητον δημιουργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλειδί τὸ προῖον ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ πᾶσα-στάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἐθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἰκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ἰππίῳ Κολωνῷ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μαχαιροποιίας, ἔτιχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικὸν του δὲ κάλλος, ἢ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

εκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τροπαῖον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἡμέρος ἐκφρασίς τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐνίκησεν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκεῖνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσήλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέφας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικὸν ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ηὔδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς ἐνδοσόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοίνοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὐρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσήγορος καὶ πολὺ προσηνής, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθερος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβής, ἄνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος. ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγιδῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθεῖαν πεῖραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τραφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαίρετον ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὅπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν ὁμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἰκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγγειρωτος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυνθῆναι διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δραματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδεία Ἑλλάδος, Ἑλλάς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπέρβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥῆσεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεόπυς, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὁμοίως ἠῤῥῆσεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἑκαστὸν δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἐχει ἀρίστην ἠθοποιίαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἀριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν, πού πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτὴν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

Ὁμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θεοῦ ἐναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλιν αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρορμῶν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγραῖφον δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσότερας ἐξ ὧν τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὕλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνες καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὕφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστός ὁ περὶ τοῦ Λαΐου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὅποιον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαΐος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρέψθησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ τὰ χυθῆ. Ἀλλ' ὁ ποιμὴν ἐδπλαγχνισθεὶς παρέδωκε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ υἰοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδυατυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κορίνθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαΐον καὶ φονεῖ αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρέχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσεως Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασίλισσαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβας, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφύτας του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτήσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, Ἐτεοκλέα, τὸν

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχίης, ὅτε αἰφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στυγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεόν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δρᾶμα, τοῦ ὁποῖου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικῶν μύθου, ἐφόρευσε ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λάιον καὶ συνεζεύχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μαροῦ γάμου, ἡ μὲν μητέρα καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσε ἑαυτὸν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος τῶν δύο κατ' ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρήλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεϊτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου ἐστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπὶ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἔναντι μιᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἤρωες ὑπερήσταιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῆ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφοτέρω κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου θῆμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἄρεως ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Μεγαρέως, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δρᾶμα, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἔκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονουθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1974

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγῶ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὦδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίني τρόπῳ καθέστατε, 10
δεῖσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρᾳ μὲν ἡμᾶς ἡλίκoi προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηνός, οἶδε δ' ἤθεών

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδοῦ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσει κἀρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενούται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστυ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κἀρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἰσθᾶ του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ζυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνὸρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὀρνιθὶ γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχεσ ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὡσπερ κρατεῖς,
 ζῦν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὔ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὔσκοπῶν εὕρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἱρυσαιίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνω
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
- ΙΕ. ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
- ΟΙ. ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εικάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κἀρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εισόμεθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἀναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίν' ἡμῖν ἤχεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς 90
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ.
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἶπειν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὔδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἷ' ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἀναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίω καθαρμῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ζυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσειδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἱ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
άλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λάιος
ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῶδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκειθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
ῤώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαῖτου δ' ὀλωλότος,
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναί;
- KP. ἢ ποικιλωδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
μεθέντας ἡμᾶς τάφανῃ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὔθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε κάμῃ σύμμαχον, 135
γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῶ θεῶ θ' ἅμα.
ὑπὲρ γὰρ οὐχί τῶν ἀπωτέρω φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσχεδῶ μύσος.
ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
κάμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρῳ
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δράσοντος· ἧ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἧ πεπτωκότες.
 ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἱκοίτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
 ἰήε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἧ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθανα,
 γαῖαοχόν τ' ἀδελφεᾶν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἶ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὀρнуμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπῖαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὐπτερον
 [ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιᾶν δὲ λάμπει στενόμεσά τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός.
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

ἀντιστρ. β' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσουτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νυξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστροφῶν ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλομ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἄρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἴγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,

τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς, 210

αἰνῶπα Βάχχον εὖιον,

Μαινάδων ὁμόστολον,

πελασθῆναι φλέγοντ'

ἀγλαῶπι σύμμαχον

πεύκα ἔπι τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215

ΟΙ.

αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη

κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,

ἄλκην λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·

ἀγῶ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,

ξένος δὲ τοῦπραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220

ἔγνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.

νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἄστους τελῶ,

ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·

ὅστις πόθ' ὑμῶν Λαίον τὸν Λαβδάκου

κάτοιδεν ἄνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225

τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.

κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν

αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν

ἄστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·

εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς 230

τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ

κέρδος τελῶ ἔγω χῆ χάρις προσκείσεται.

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου

δείσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,

ἃ ἔκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρῆ κλύειν ἐμοῦ. 235

τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς

τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ζυνέστιος 250
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ζυνειδότος,
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδὲ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρίν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ 'δυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρατ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεῖ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γάρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασται ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνήρ.
 XO. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὀρώωντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν 285
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἐπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γάρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινων ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα κάγῳ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρᾳ.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
- OI. ᾧ μὴ 'στι δρωῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γάρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνω.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσῳ σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὠναξ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
 ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
 ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν τε σύ 320
 καγὼ ἀνοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
 ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
 ΤΕΙ. ὄρῳ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σόν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτ' ὀνόμαζα... 325
 ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
τάμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἄτεγκτος κάτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῦδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἅ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τᾶληθές γὰρ ἰσχυὸν τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προυτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὐθις, ὡς μάλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ ἄπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὐθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρος, οὐ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονάς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἐν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
αἴσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἐν' εἴ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρᾳ βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπρᾶξαι μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τᾶξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, εἰσεχειρίσειν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐμβαλεῖν ἱμεῖρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μόντις εἶ σαφής;
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥαψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἠΐδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἴνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προυφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μηδὲν εἰδῶς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὃν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοικες γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ ἄν οἶά περ φρονεῖς.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὄργῃ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν.
 ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κού βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἶσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπῃ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξῃ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέχνους. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στοῖμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄφορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
 ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
 ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῇ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμούς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
 ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
 ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
 ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.
 ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440
 ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδίξ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
 ΤΕΙ. αὐτὴ γε μέντοι σ' ἠ' τύχη διώλεσεν.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
 ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
 ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον.
 ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὧν οὐνεκ' ἤλθον, οὐ τὸ σὸν
 δεῖσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαττεῖον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε.

- ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
 καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455
 σκήπτρῳ προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
 φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κὰξ ἧς ἔφου
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὁμόσπορός τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
 εἴσω, λογιζοῦ· κὰν λάβῃς ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἐμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
 ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρα
 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὦρα νιν ἀελλάδων
 ἔππων σθυναρώτερον
 φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκητοι.
 ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφοέντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
 φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλεος μελέφ ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.
 στροφή β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταρασσει σοφὸς οἶω-
 [νοθέτας, 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.
τί γάρ ἤ Λαβδακίδαίς,

ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδίποδα, 495

Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ζυνετοί

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γὰ

[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κόρα

ποτέ, καὶ σοφὸς ὦφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις·

τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

KP.

ἄνδρες πολῖται, δεῖν' ἔπη πεπυσμένος

κατηγορεῖν μοι τὸν τύραννον Οἰδίπου,

πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515

ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,

οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραιώονος πόθος,

φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO.

ἀλλ' ἦλθε μὲν δὴ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν

ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- KP. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεις ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ἠὺδατο μὲν τάδ', οἷδ' δ' οὐ γνώμη τίνη.
- KP. ἐξ ὁμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- XO. οὐκ οἷδ'· ἅ γάρ δρωσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- OI. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθεις; ἦ τοσόνδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
- KP. φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἢ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῖμί σου τότε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- KP. οἷσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μὴ μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναι τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔφρονεῖς.
- KP. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
 πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως κἀξ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκουν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; οὐκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἴσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμάς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαίου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἴσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἀρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκουν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνη φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύρανα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κ' ἂν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἠδίω ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφου;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάττην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κ' ἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἄναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

XO.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμῃ βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα. 620
- ΚΡ. τί δῆτα χρήσεις; ἦ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὅταν προδείξης, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμόν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνω. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὄμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὃ σὸς πόσις,
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ζύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς 3

- εἴληφα τοῦμόν σωμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
 ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμει τούσδε θ', οἷ πάρεσιί σοι.
 ΧΟ. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 ΟΙ. οἶσθ' οὖν ἂ χρέζεις; [τείδεσαι.
 ΧΟ. οἶδα.
 ΟΙ. φράζε δὴ τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 ΟΙ. εἶ νυν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
 ΧΟ. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἀφιλος, ὅ τι πύμακτον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρῳ γὰ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 ΟΙ. ὅδ' οὖν ἵτω, κεί χρέ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἔλεινόν· οὔτος δ', ἐνθ' ἂν ῆ, στυγήσεται.
 ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἰκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισταί φέρειν. 675
 ΟΙ. οὐκουν μ' ἐάσεις κάκτος εἶ;
 ΚΡ. πορεύσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

ΧΟ. ἀντ.α' γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω;

ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη.

ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.

ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;

ΧΟ. ναίχι.

ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος;

ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ' ἄλις, γᾶς προπονουμένας,
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.

ΟΙ. ὄρᾳς ἴν' ἤκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνὴρ,
τοῦμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;

ΧΟ. ἀντ.β' ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα
πεφάνθαι μ' ἄν, εἰ σε νοσφίζομαι
ὡς τ' ἐμὴν γὰρ φίλον ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὄρθον οὐρῖσας·

τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύναι, γενοῦ.

ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.

ΟΙ. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω·
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.

ΙΟ. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.

ΟΙ. φονέα μὲ φησι Λαῖτου καθεστάναι.

ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;

ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῦ στόμα.

ΙΟ. σὺ νυν ἀφείς σεαυτὸν ὢν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα.

χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρώ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὕρος.
 κάνταυθ' Ἀπόλλων οὐτ' ἐκεῖνον ἤνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικά· διώρισαν·
 ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
 ΟΙ.
 οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
 ΙΟ.
 ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ.
 ἔδοξ' ἀκούσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λαῖος
 κατασφαγεῖν πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ.
 ἡὺδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ.
 καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὐ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ.
 Φωκὶς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν ἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
 ΟΙ.
 καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς; 735
 ΙΟ.
 σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ.
 ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ.
 τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ.
 μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λαῖον, φύσιν 740
 τὴν εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.

- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθῆς κάρα,
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάται πολὺ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
Δεῖξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείτης ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἃ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἳ ἄνῆρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ζύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάϊον μία.
ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἴκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαῖόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
ἀγροὺς σφεπέμψαι κάπτι ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κάπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιός γάρ, οἳ ἄνῆρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
ΟΙ. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἕξεται μὲν· ἀξία δέ που μαθεῖν
κάγῳ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
ΟΙ. κοὺ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονα

λέξαιμ' ἂν ἦ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦσδ' ἰών;
 ἐμοὶ πατὴρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνὴρ 775
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
 τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
 ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη 780
 καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί.
 καὶ γὰρ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρᾳ δ' ἰὼν πέλας
 μητρὸς πατρός τ' ἠλεγχον· οἱ δὲ δυσφύρως
 τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
 καὶ γὰρ τὰ μὲν κείνοιον ἑτερπόμεν, ὅμως δ' 785
 ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
 λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
 Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὧν μὲν ἰκόμην,
 ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηνεν λέγων, 790
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖη με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 καὶ γὰρ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
 ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
 ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν ὄνειδη τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἷον σὺ φῆς,

Ξυνηντίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλαυνέτην. 805
 κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παίῳ δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείῳ δὲ τοὺς ξύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδὲ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνήρ;
 ὄν μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' ἀστῶν τι
 δόμος δέχεσθαι μῆδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γῶ 'π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὦλετ'· ἄρ' ἔφυν καχός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος εἰ με χρῆ φυγεῖν,
 καί μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν, 825
 μή μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε κάξέθρεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὧ θεῶν ἄγνόν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὔν

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένου δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἴλεγων
σοὶ ταῦτ', ἐγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρα ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
- ΙΟ. εἰ δ' ἄνδρ' ἓν οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτρέπειτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ὦναξ, τόν γε Λαίτου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνασ'. ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὦν οὐ σοι φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἴ μοι ξυνεῖη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

ὕψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατῆρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὥρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτουῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.

στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακὰ νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδαῶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν,
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
 σὲ τάν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖτου
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κοῦδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα.

ΙΟ. χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λῦπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ
 ἔννοους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλον, ἄγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῖγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν,
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου;

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὄπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνὴ δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
 ΙΟ. αὐτως δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν· ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὔξερω τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὔπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ηῦδ' ἔκει. 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὦ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
 ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα,
 τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὔτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ροπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεῖθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανῶν εἴη ἕξ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἀιδῆ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠΰδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμεν.
- ΙΟ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ὃ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κρᾶτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κἂν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. Ἄλλὰ ταῦθ' ὅτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἄν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.
- ΙΟ. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὄκει μέτα. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ξένη.
 ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὦν οὐνεχ' ἠ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἀναξ,
 ἐπεὶπερ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελευσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ὄλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
 ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδῶς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλθη σαφῆς.
 ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθοῦνεχ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μὴδ' ἔλασθ' ἀπὸ τοῦδε τῶνδ' ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ἴσον

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγεινατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβάν.
- ΟΙ. καῖθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἦ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόροις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτου.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἴ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'· ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἦ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαίτου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτῆρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτῆρ' ὃν ἐννέπει,
εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἴμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὃν κάματευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τὰδ' οὐχ ἥκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως 1055
μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει;
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνῆσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγὼ λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος. 1060
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σκυτοῦ βίου
κῆδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἶθε μήποτε γνοίης, ὅς εἴ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἐᾶτε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω· τοῦμὸν δ' ἐγώ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς χυρὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος. 1085

ΧΟ. στρ. εἴπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπείρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὐριον πανσέληνον, 1090

μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὖξιεν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095

ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.

ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρός
 πελασθεῖς', 1100

ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσπων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105

εὕρημα δέξατ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίζει.

ΟΙ. εἰ χροῆ τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῶ

- γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῃ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμῃ σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.¹¹¹⁵
- ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαΐου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.
 ΟΙ. σέ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
 ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
 ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
 ὅσ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαΐου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ΟΙ. ἦ δοῦλος, εὐκ ὄνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ΘΕ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα; 1125
 ΟΙ. ποιμναῖς τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην.
 ΟΙ. χῶροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὢν;
 ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
 ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἴσθα τῆδέ που μαθῶν;
 ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;
 ΟΙ. τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἦ ξυναλλάξας τί πως; 1130
 ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίαις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῃ τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἦλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαΐου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἶπέ νῦν, τότ' οἴσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἐστίν, ὧ τᾶν, κείνος, ὃς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὧ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὔτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῷ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβᾶς ἐλᾶ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβῶν; οἰκεῖον ἢ 'ξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δέσποθ' ἱστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ἔλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῖτου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμι τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἦ δ' ἔσω

κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.

- ΟΙ. ἤ γὰρ δίδωσιν ἤδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ' ἀναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὃν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὁμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
- ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν.
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὦ
 τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω·

ἀντιστρ. α'

ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

- πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ᾧ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμφώνυχα παρθένου
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 χώρα πύργος ἀνέστας. 1200
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαιοιαν ἀνάσσωσαν.
- στρ. β' τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις 1205
 ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κἀρα,
 ᾧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ- 1210
 αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β' ἐφευρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι 1215
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 ἰὼ, Λαττεῖον, ᾧ τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν·
 δύρομαι γὰρ ὡς περίαλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ- 1220
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ᾧ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰεὶ τιμώμενοι,
 οἳ ἔργ' ἀκούσεθ', οἳ δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

ἀρείσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὐτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαρωῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεῦθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.

ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. 1235

ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἔμοι μνήμης ἔνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240

ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἔετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὕπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 ἄκαλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245

μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἴσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηγος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250

χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσῶντι δ' αὐτῶ δαιμόνων δείκνυσι τις·
 οὐδείς γάρ ἀνδρῶν, οἳ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' αὔσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος 1260
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἐκλίνε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη.
 οὐ δὴ κρεμαστήν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστήν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα νιν.
 ἀποσπᾶσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἴσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθοῦνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 εὐθ' οἷ' ἔπασχεν οὐθ' ὀποῖ' ἔδρα κακά,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖσθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσαν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΧΟ.

ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἔκυτὸν οὐδ' ἔτι

1290

μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δείξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα

1295

τοιούτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.

ΧΟ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,

ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ

προσέκυρσ' ἤδη· τίς σ', ὦ τλῆμον,

προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας

μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων

πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;

φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν

δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,

πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·

1300

1305

τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.

ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.

ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι

φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;

ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω.

1310

ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.

ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου

νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,

ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἶμοι,

οἶμοι μάλ' αὔθις, οἷον εἰσέδου μ' ἅμα

κέντρων τε τῶνδ' οἷστρημα καὶ μνήμη κακῶν.

1315

ΧΟ.

καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὄμως.
- ΧΟ.
 ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρα̃ν,
 ὅτω γ' ὄρωντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ.
 ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ.
 τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἢ
 στερκτόν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ.
 δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἄν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ' ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

τότε γὰρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.

XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355

OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ῶν ἔφυν ἄπο.

νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360

ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἄφ' ὧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἰ δέ τι πρεσβύτερον

ἔφου κακοῦ κακόν, 1365

τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.

XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλευῆσθαι καλῶς·
κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὧν ἢ ζῶν τυφλός.

OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ὧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370

ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς "Αἰδοῦ μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα. 1375

ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος,
βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργου, οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
κάλλιστα ἄνῆρ εἰς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἄσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

KP.	καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροις.	1445
OI.	καὶ σοί γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι, τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον θεοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ. ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθῆτω τόδε πατρῶον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν.	1450
	ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται οὐμὸς Κιθαιρῶν ὑτύος, ὃν μήτηρ τέ μοι πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον, ἔν' ἐξ ἐκείνων, οἷ μ' ἀπωλλύτην, θάνω. καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον	1455
	μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδὲν· οὐ γὰρ ἂν ποτε θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῷ δεινῷ κακῷ. ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω. παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων, προσθῆ μέρμιναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ	1460
	σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἔνθ' ἂν ὦσι, τοῦ βίου. ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιν ἐμαῖν, αἶν οὔποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ φαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην·	1465
	ταῖν μοι μέλεισθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν ψαῦσαί μ' ἔασον κάποκλαύσασθαι κακά. ἴθ' ὄναξ, ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν δοκοῦμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον.	1470
	τί φημί; οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν δακρυρροοῦντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων ἔπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν; λέγω τι;	1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρὸς ὑμῖν ὦδ' ὄραῖν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα·
 δεῦρ' ὑμῖν, ὦ τέκν', οὔθ' ὄρωῖν οὔθ' ἱστορῶν 1485
 πατῆρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίαις,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἡνίκ' ἀν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδέη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι: τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ', ὑμᾶς ὦν περ αὐτὸς ἐξέφευ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κατὰ τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν ἀλείψαι, νῶ γάρ, ὦ φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μή σφε δὴ περιίδης 1505
 πτωχῶν ὀνειδέων ἀπογενεῖς ἀλωμένως

- μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἔμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ζύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
- σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἔμοί,
 οὐ καιρὸς ἔἴζῃν, τοῦ βίου δὲ λῶνος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
- KP. ἄλις ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 OI. πειστέον, κεῖ μηδὲν ἠδύ.
 KP. πάντα γὰρ καιρῷ καλά.
 OI. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 KP. λέξεις, καὶ τότε' εἴσομαι κλύων.
 OI. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 KP. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 KP. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 OI. φῆς τάδ' οὖν;
 KP. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 OI. ἀπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 KP. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 KP. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ζυνέσπετο.
 XO. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ' Οἰδίπους ὅδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὐ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισχοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί . νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφηρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις· ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θεὸς καὶ σημ. κινουῖμαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πρᾶξις τοῦ θαάζειν = κάθησθαι, **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἦτοι **τίνας εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ὡς θαάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι δοτ. ἡθικὴ. **ἰκτήριος** = ἰκετευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· **ἐδῶ ἰκτηρίους κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης, ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζευγμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ σχῆμα** ἀναφορᾶς. **ἄγῶ** = ἄ ἐγὼ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαυτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφρυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφρυ** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δεῖσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἡ ἄρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν ψῆλον· ἠθικὴ ἀπότομη ἀπὸ τοῦ ἐκπαιδευτικῆς ἠθικῆς ἰεσσία.

Πραγματικά . Οιδίπους, ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίπους ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξεληθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφή** = θρέμματα· παλλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του Εὐρύπη, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβας τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίους κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτῶν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνίγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 - 57

Λεξιλογικά . κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίκοι προσήμεθα** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἡμᾶς κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίκοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθει** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανῖαι. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταρασσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκῶν συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχους). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**·

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκήψας τμησίς· ἐνσκήπτω λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστιζῶ, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενούται καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. νῦν = λοιπόν, ὅθεν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέττειται τῆς ζωῆς. συναλλαγὰι = σχέσεις. συναλλαγὰι δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλὴν αἰτιατικὴν. ὅς ἐξέλυσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι. μολῶν (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.), αἰοῖδος· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἐξοῖδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδὼς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνη, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. προσθήκη = συνδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. ὀρθῶ = ἀνορθῶ, σφῆζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλαι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οἰδίπου κἀρα· περιφρασὶς εἰς δήλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινῆς. ἀλκή = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημί) = μαντεία. ἀκούσας ἔνν. τὸ οἶσθα. ξυμφορὰ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔκβασις. ζώσας = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἔμπειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγούμενην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ζήτελε δὲ νὰ προσθέσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ῥ. μέμνημαι) = οὐδὲως ἄς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἐς ὀρθόν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐμψρόσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἶδους

μετοχαί εἶναι ἀμφοτέραι ; ὄρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξις, (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, καί—καί ὁμοιωματ., ἢ σύνταξις : ὥσπερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχες ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ εἶπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπεξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρήμος. ὡς οὐδὲν ἔστιν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκαμένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. ἀγοραῖσι· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δράμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. Ἰσμηνός· ποταμὸς βέων παρὰ τὰς Θήβας. σποδῶ· ὀνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. σαλεύει...κἀνακουφίσαι κἀρα κτλ. ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἤτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζῶων. δῶμα **Καδμεῖον**· ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. μέλας Ἀδης· ὁ Ἀδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. στεναγμοῖς καὶ γόοις· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἀδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. ὄρνιθι αἰσίῳ· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. οἰκτρός = ἄξιος οἴκτου. γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστατον ἀντικείμενον τοῦ ἱμείροντες. ἱμείρω = ἐπιθυμῶ. νοσῶ = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοσηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). οὐκ ἔστιν ὄστις = οὐδεὶς.

νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματικὴ, ἔπρεπε νὰ τεθῆ: οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν., ἥτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτὸν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμὸν). **πόλιν κάμει καὶ σέ** σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὀδός** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαρτ. ἡ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν· καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ.** ἴασιν, ἀντὶ **ὁ· ὁμοίως ταύτην ἀντὶ τοῦτο· γὰρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). **Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις.** **ὄ,τι ῥυσαίμην,** πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σφίζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἡμαρ** = τότε, ἡμαρ δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξίδιον του. **λυπεῖ· βραχυλογία· ἀντὶ τοῦ:** με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλειῶ (χρόνον) τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἴδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι; τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρως. **οἶδε·** εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγω τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προσστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γὰρ** = εἶθε. **σωτήρι** = σωτεῖρα. **ὥσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω** = ἐρχομαι, **πολυστεφής** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἶρπε·** ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδύς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεθα** (ῥ. οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφγρ.

Πραγματικά. πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμοὺς ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης·** δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βάβια. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** πολλὰ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνούντος. **ἄναξ·** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχος. κατ' ὀρθὸν ἐξέρχεσθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχή ἐκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἂν εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσ. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χρησμός. θρασὺς εἰμι = ἔχω θάρρος. προδείσας εἰμι = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χρῆζω = ἐπιθυμῶ. εἶτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἶτε χρῆζεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἂν = ἡμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτρέπω. ἐμφρανῶς = σαφῶς. ἐλαύνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. ἀνήκεστον (ἄ στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμός = ἐξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). Ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. ὁ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδρηλατῶ = (ἄνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. λύω φόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν : ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν. χειμάζω = κατατρύχω διὰ θυέλλης καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρύχω. τόδ' αἶμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκειμενικ. (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην ; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ : ποίου γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν ἡδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων) ; μηνύω = δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ. ἔξοιδ' ἀκούων = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦ φησὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἰσοπύτου Ἐκταίδευτικῆς Πολιτικῆς = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : χειρί. **τινάς** ἀόριστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας**. **αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὔρεθήσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : ζητεῖτε καὶ εὔρησετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). **ἄλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὔρεθῃ. **συμπίπτω φόνω** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικὸς ἐνεστῶς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συχνάκις ἀπαντᾷ; **θεωρός** (θεός - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοῦς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α'· ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατῆς. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **δοῦ** = παρὰ τοῦ ὁποίου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀόριστως καὶ μετὰ τι-νος περιφρονησεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆτει ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρὰ τὴν λέξεων : **ὄς φυγὼν φόβω οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον**; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο; **ἐν γὰρ ἐξεύροισιν ἂν** (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. **σὺν πλῆθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεύοντο ταῦτα. **Λαίου** γεν. ἀντικείμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζε; **ἐμποδῶν εἶργε**, πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδης ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἡ ποικιλῶδός Σφίγξ** πρὸς τὸν ποῖον ἦν ἡ ἀπὸ τοῦ ἰστίου τοῦ ἐκπλαστικῆς Πόλιτικῆς

πρὸς ποσίν. τάφανῃ ἐνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. μεθί-
μι = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά. ἐσθλήν. ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀρχίση ἐκ τῶν εὐφύμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαίτερος τὸ περιεχόμενον τοῦ χρημοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ τὴν μὴ μάθη ὁ ἐνοχος καὶ τεχνασθῆ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὖδα.** ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνειδησίην του καθαρὰν, θέλει δημοσιᾶ ν' ἀναγγεῖλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς.** θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρημοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μῖασμα.** οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιὰρὸς μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῆ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπη-τεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λαίον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λαίον, τῶρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός.** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφούς ὁ Λαῖος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.** ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ τὴν μὴ θεωρηθῆ δειλὸς καὶ τιμωρηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησταὶ καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ τὴν μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

στικῶς ἀντὶ ἡδεΐα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρικὴ κατάληξις = ἤλθες. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας**· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμαί = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ιήιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως **ιή, ιή· παιάν**· δωρικὸς τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιουτοτρόπως ὡς ἱατρικὸς θεός. **ἀμφὶ σοί**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...** πлагία ἐρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἔννοουμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἐρωτῶ. **ἔξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἔξανύσεις μοι** = τί καθήκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκτελέσω. **ἡ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἡ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἶπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό)· **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός ;

Ἀντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. **κεκλόμενος** ἀόρ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχῇ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ, πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος ; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = ἀθήμαι. **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλεέα. **κυκλόεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἡ ἰδιότης δηλ. ἡ κυκλοτεροῦς μετηγέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. **ἰῶ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισσοί** = τρεῖς. **ἀλεξιμόροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόνον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προσελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προσελθοῦσαν. **ὑπερόρ- νυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἡ φλόξ· **καὶ νῦν** (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Λεξιλογικαί. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὅλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἐνεστι = ὑπάρχει. **ἐγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἐγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω** καὶ **ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ὦ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. **γὰρ** αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτός** = ἐξοχος, ἐξαιρέτος. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ἰήσιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφῶν. ἰή) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβώντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκάνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδεις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ὄρμενον** μεσ. ἄορ. τοῦ ὄρνωμαι = τρέχω, πετῶ. **εὐπτερος** = καλλιπτερος. **ὄρνις** (ὅ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον, **ἄμαιμάκετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἄμαχος**, **ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἢ σειρὰ τῶν λέξε·: **προσίδεις δ' ἂν ἄλλον ἄλλῳ ὄρμενον πρὸς ἄκτάν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἄμαιμάκετου πυρός.**

Λεξιλογικαί. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ὄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι, **νηλεῆς** (νή-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχὼν ἔλεου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνως. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (α ἄθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἄκτάν παρὰ βώμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν** ἀντὶ ἄλλοθι. **λυγρός** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεχα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωνεῖ ὡς ἀντηχεῖ, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθητικὴν ἀπό το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς = στε-

ναγκῶς) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγκῶν. γῆρυς, υος (ἦ) = φωνή (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, ὁμοῦ ἤχων. ὦν ὑπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὦπος (εὐ-ὠψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγήν ἀπὸ τῆς Ἰθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρμητικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). **περιβόητος** = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω** = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικήν συνάντησιν, προσβάλλω, **παλίσσυτος** (πάλιν — σεύομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποιήσον ἢ δός. **δράμημα** = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπὸ - ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὦν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρρα = ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχὴ. **Θρήκ. κλύδωνα** = Εὐξείνιον πόντον. **τέλει** = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι** = καταλείπω τι σῶον. **τοῦτ' ἐπ' ἡμᾶρ ἔρχεται** (τμησις ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. **τὸν** = τοῦτον (τὸν Ἄρη). **κράτη νέμω**, ἄρχω. **φθίνω**· ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκυλος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **ἀδάματος** = ἀκαταδάματος, ἀήττητος. **ἐνδατέομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ῥήμ. προῖσταμαι) = προστάντα· **ἀρωγὰ προσταθέντα** = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. **ἀρωγὰ** εἶναι κατηγορ. ἢ σειρά τῶν λέξ.: θέλομ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ. — **διάσσω**

(διαίτσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κικλήσκω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὤπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὐϊος** (ἐκ τοῦ εὐοῖ, ὅπως ἰήιος ἐκ τοῦ ἰῆ) = ἐνθουσιαστικός. **ὁμόστολος** = ὁμοδαίαιτος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. **ἀγλαώψ**, ὤπος = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πάλλοντα. **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολήν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεὺς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τᾶς πολυχρύσου** διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος**· τοιουτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιοῦχος τῶν Θηβῶν· συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηριον ὄπλου. **κλυτᾶς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἢ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαιρέτου οὐσης τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἄν ἄλλω προσίδοις** κλπ. εἰκῶν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθησχόντων. **πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρὸν κατῴκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικῆς μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἔσπερος θεός. **θαναταφόρα κείται ἀνοίκτως**, διότι, φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοικτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηᾶν πρῶτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλα συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηᾶν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβλαεν αὐτὸν δις (Ὀμ. Ἰλιάδ Ε 856, Φ. 406). **εἶτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρηκίον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ῥίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δὲ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας**· ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἀρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὁμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἐπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἑάων** (ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α') 216 - 275

Λεξιλογικαί. ὕπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικείμεν. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἃ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγω τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ: τό: ἀλκῆν κάνακούφισιν. **ἄγῶ** = ἄ (ἐπη) ἔγῶ. **ἐξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτός** = ὁ μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; **οὐκ ἂν ἴχνευον μακρὰν** (ὁδὸν)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον... διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἰδὲ σίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ**· ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὕστερος** ἔνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρώνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστούς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλήν. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ῥ. ἐξερῶ δι' ἄλλου ῥήματος) = διακηρύττω. **Λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἔξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὕπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πίσεται** (ῥ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν: **μὴ φοβείσθω. ἄστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερὸς. **εἰ δ' αὖ** = ἐὰν δὲ ἀφ' ἑτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρώσω. **χῆ** (= καὶ ἡ) **χάρις προσκίεσται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δεῖσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ** = ἀψιφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγήν μου. **ἃ' κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς ἔξαρτ.** ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοιχον)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) **ὅστις ἐστί. εἰσδέχεσθαι**, ἔνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ψήφισμα) τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν κοινὸν =

κοινωνόν, συμμετόχον. **θύματα** = θυσίαι. **χέρνιψ**, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ὠθεῖν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζευῖγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾶ ἀοριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτριβῶ βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωήν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτριψαί. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοῖρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύννοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀπκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι - ὠμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως - ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἄν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχρι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ.) **ἐξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις** πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε νὰ εἴπῃ: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι**, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθήκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὁμόσπορος** παθητ. σημασίας = ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὁμοσπόρος** = ὁμοῦ σπεύρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**· νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ ὅλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ **κάρρα** = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας)· **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπὲρ... **ἀφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί** δοτ. **χαριστ. καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὔχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι** = μήτε νὰ

ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ. ἄροτος σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὕμῖν δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῖς μὴ δρῶσιν... σύμμαχος** κατηγ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνεμι) = εἶθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς. ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις.** ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιαζέτο δι' ἐμβαπτίζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγγιζον αὐτούς. **Δίκη.** θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὠρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρός της οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης. **εὐ ξυνεῖεν.** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἀρετάς, εἶναι ἰδικόν του ἐγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτάς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ᾧδε** = τοιούτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γάρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε** πλαγ. ἔρωτ. πρότ., ἀντικεῖμ. δὲ τοῦ εἴργασται ἔνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστί,** τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρήμι** = ἀφίνω· τοῦ βήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμά τὸ **μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου,** ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ **μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου.** **ταῦθ' ὀρῶντα** = ταῦτὰ εἰδότε. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις).

ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα δρῶντα ταυτὰ ἄνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργοῖς** = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν** προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ. : θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφὸς** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκούμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα;** (ἴδε στίχ. 120). **ὄδοιπόρων** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφρονεῦθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὕπερ ἐγγίξει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθῇ. **τάρβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστί**· τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστί δρῶν**; **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). **γὰρ** = δηλαδή. **οἶδε**· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὄδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθές** = εἶναι ἔμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἰς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἐναντι τῶν θεῶν; **ἄνακτα**· ἀποκαλεῖ ἄνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. **Κρέοντος εἰπόντος**· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικά. **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπέξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμυημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί: φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσω πόλις σύνεστιν. **νόσω** προσωποποιία: τὰ ῥήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἔκλυσις** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἐλθεῖν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως: εἰ ἐκπεμψάμεθα. **νὺν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἄρνούμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντεῖαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὁδὸν** = τρόπον. **ῥύομαι** = ὑπερασπίζομαι, σφάζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνουπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε: **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν): ἡ σειρά τῶν λέξεων: **κάλλιστος δὲ πόνος** (ἐστίν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναίτο**.

Πραγματικά. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ. διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. **ῥῦσαι**: ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν** ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἤτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικά. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλαδὴ ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως; **ἄθυμος** = δύσθυμος. **ἄφες μ' ἐς οἴκους**, ἐν ἰέναι. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω μέχρι τέλους. **τὸ σὸν - τοῦμόν** = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. **τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν**, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πίθη** (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). **ἐννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). **τῆνδε φάτιν** τὴν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. **ἀποστερῶ** =

ἀποκρύπτω. γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἔνομα οὔτε προσφιλῆ. οὐδὲ τὸ σὸν φῶνημα ἰδὼν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουνσι πρὸς ἀγαθὸν σου. φῶνημα ἔννοσέ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἶπη τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἀπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγη. φρονῶν γε = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης· προσκυνούμεν ἰκτῆριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονον ἄρνησιν. μὴ ἐκφήνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἄλλως = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργάνω· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν κάχιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. ἐξερεῖς τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. ὀργῆ σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηριστὴρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοσέ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσαν· ὑπαινίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκάστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμφω, χάριν ἐμφάσεως. γὰρ αἰτιολογ. τὸ ἔννοσὺμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργὴν. ἃ ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἤξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνον τῶν θὰ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἐναντι τούτων. θυμόομαι-οὔμαι = ὀργίζομαι, καὶ μὴν παρήσω (παρήμι) γ' οὐδὲν = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. ἄπερ = ἐκείνων ἄ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπίδοτ. = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... ὅσον μὴ χερσὶ καίνων (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. ἀληθες = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ὥπερ (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. προσαιδῶ = προσφωνῶ, ὡς ὄντι· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. κάφ' = καὶ ἀπό. τοῦτο· ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τότε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. **ποῦ** = πῶς. **πέφουγα**· ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ἰσχυῶν** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οἶονεὶ ἀνακρίνων ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρώμαί τιος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι : υποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θὰ ἐμμείνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν** = οὐχὶ ξυνῆκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φρονέα σέ φημι** κτλ. ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φρονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὐ τὸν φρονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **πημονάς** = ὕβρεις. **ὅσον γε χρήζεις** ἐνν. λέγε. **αἴσχισθ' ὀμιλῶ** = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικὰς) σχέσεις. **τοῖς φιλτάτοις** ἐνν. τῇ μητρί. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **κακοῦ**· γεν. μεριστ. **ἦ** = ἀλήθεια. **γέγηθα** παρακ. τοῦ **γηθέω** = χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς ἀεὶ** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοί** δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...** ἡ παρήχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικὸς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὄνειδίζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μιᾶς νυκτὸς** = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σχότους). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. **ᾧ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπράξει μέλει** = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἔξευρήματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἄλλ ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων. ὑπελθῶν...** ὑφείεις (ἡ δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς** εἰρων. ὑπελθῶν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεῶν. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδής. **κῶνον** = σκύλα, τέρας. **ῥαψώδης** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλοτριωτής.

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) τὸ **αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος**. **προυφάνης** = ἐφανερῶ-
 θης· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν,**
οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. **νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας**
 = ἐπιτυχῶν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας
 μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. θρόνων. **παραστατῶ** = ἵσταμαι πλησίον. **πέλας**
 = πλεονασμός. **χῶ συνθείς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** =
 τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς,**
ἔγνωσ ἄν = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνούθετεῖσο, θὰ συνετιζέσο.

Πραγματικά. φρονεῖν. ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ
 Λαίτου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρή-
 σῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος
 εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἴπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ
 δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῤῥῆστα γὰρ τὸ**
σόν... αἰ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλοῦτος**
καὶ τυραννίς, ταῦτα ἔθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο
 προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης·** ἀγύρται παρ'
 ἀρχαίους ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ
 ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν
 μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...**
 ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρ-
 τηροῦντες ἡρμήνευον τοὺς οἰωνοὺς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροι-
 μιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικά. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον,
 καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ·** συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς
 τοιοῦτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἐρωτ.
 πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον** (σοι)
 = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γούν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει**
 (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε**
 δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν
 προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέσκομαι** (ἐξ οὗ
 δρέσκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὁράσεως. **καί... καὶ**
 ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν ὡσεὶ κατὰ Παιδικῆς καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκα, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ **ἐνθα** καὶ **ὄτων**· **ἐνθα** ἐννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **ὄτων** **μέτα** ἐννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ**... ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερά διώκτρια. **ὄρθά** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμῆν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἄτομ. ἐννοίαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχίων· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχήσῃ τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλά, κατανοῶ· **ὕμεναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετανυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.). **ἄνορμος ὕμεναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοῖας** ἐνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεων σου (μετὰ τῆς μητρός). **ἄ σ' ἐξισώσει σοὶ τε...** παρήχησις τοῦ **σ**, λόγῳ ὀξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι αὐτῶν, πού σοῦ λέγω. **τούμὸν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χρίω διὰ πηλοῦ, ῥίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς : ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ**. **ἐκτριβομαι** = φθειρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἐνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θάσσον. **ἄφορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω) καὶ ῥέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ : **πάλιν ἄφορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἐννοεῖται : οὐ μόνον ἄπειμι θάσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα**· τίνος εἶδους μετοχὴ εἶναι ; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔσειλάμην** = μετεπεψάμην· **ἔσειλάμην ἄν** ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως ; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὸ τοιοῦδε. **φροῖσι** ἐνν. γονεῦσι. **μείνον**· εἰπὼν τὰ προηγούμενα

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλε εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει**, ἱστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του) **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατὶ κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τὴνδ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ, ποῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;) **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τὴν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὄχλῳ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἀόριστος τοῦ σεύομαι = κινεῖμαι ταχέως) = ἐὰν ἐπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὄπου** ἀντὶ ὅπως. **οὐκ ἔσθ' ὄπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτίατ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμεν. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λατοῦ. **λόγῳ**· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὦν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὦν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδοκόςτος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπτρῳ** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῶ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτός** = ὁ ἴδιος. **ὀμόσπορος** = ὀμόγαμος. **ἰὼν εἶσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορον σου. **κὰν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.) **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνῶσιν (ιδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά. Λοξία· τοιοῦτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διαφορούμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου**. ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο γράφομαι προστάτου. Ἄρά· ἢ Ἀρὰ προσωποποιηθεῖσα ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. ὄρμον ἄνορμον· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλουν ἄνορμον, τ.έ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας... ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τῶρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἢ δὲ φράσις οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463-472)

Λεξιλογικά. **θεσπιέπεια** (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔπη, ἢ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ'** ἄρρητων τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἢ σειρά τῶν λέξεων : τίς (ἐστίν) ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια **Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ'** ἄρρητ' ἄρρητων **φονίασι (φονικαῖς) χερσίν**; ὥρα (ἐνν. ἐστίν) = εἶναι καιρὸς. **ἀελλᾶς - δος** = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὅπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἐπενθρῶσχω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρῶσχω, ἀορ. β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα** ἐν δια' δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὄργανικ. δοτ. τὸ ἐνοπλος, **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι** = ἀναμπλάκῃτοι (παρελείφθη τὸ μ ἴσχυρος τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ ἀσπερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμάτω ἀπ. ῥ. πηδῶ) ἐπὶ τῇ Ἐκπαιδευτικῇ Πολιτικῇ) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγορούμ. τοῦ Κῆρες.

Ἐντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. ἔλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπέξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμὸς ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεὺς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύει. **ὑπ' ἄγριαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδὶ** = μετὰ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἔνεκα τῆς διαρκoῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἐντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορὸς, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾶ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ νὰ κάμη μνεῖαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραυνῖον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μετὰ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονεὰ τοῦ Λαίου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηντήθησαν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀφθαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικαί. **δεινὰ ταρασσει** = φοβερὰς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης**· ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων μετ. αἰτιολ.** **ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν. τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **ταῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. νείκους) = ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνω πίστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. **εἶμι ἐπὶ... νὰ ἐπέλθω κατὰ.** **Λαβδακιδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος* **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἄντιστρ. β' (498 - 512)

Λεξιλογικαί. **ξυνετός** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέμφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ**, ἀντί : ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ ἀίνιγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνω** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἡδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὀφλισκάνω κακίαν** = ὀφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται ὀφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολίται** = συμπολίται. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ' κατηγορεῖν = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀθλητῶ** ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἄδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσαναχεστῶ.

μακραίων = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ β. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρὸν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ** = μὴν δὴ = ἀλλὰ βεβαίως. **ἤλθε** = ἐξεφράσθη. **ὄργῃ βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὅποῖον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὄργῆς παρά ἐξ ἔνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἤλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ, **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἡ ἄρνησις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὠμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **οἶδε** = ἰδοῦ.

Πραγματικά. **τύραννος**· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαίωματι βασιλεύς. **ταχ' ἄν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἂ γὰρ ὄρωσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὄρω**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεώς του καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλόγιον. **οὗτος σὺ** = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμησ** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην σου Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαίου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεύς του, διότι ὁ φονεύς τοῦ Λαίου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρως** = ἐμοῦ. **ἐναργής** = ὀλοφάνερος. **ὡς οὐ γνωριῶμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεύγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβόν, νομίσας. **προσέρπω** = δολίως πλησιάζω. ἔργομαι ὑπολῶς (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄφρων). **ἀλέξομαι** μέλλ. τοῦ ἀλέξω = ἀποκρούω. **ὥς οὐ γνωριῶμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσοις κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἦτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μωρίαν. **ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα. **δ = ἦ. οἶσθ' ὃ ποιήσον ;** = οἶσθ' ὃ χρή σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν **οἶσθ' ὃ** ἢ προστακτικὴ **ποιήσον** πρὸς δήλωσιν συμβουλῆς. **ἀντί** = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτός** = ὁ ἴδιος, ἄλλος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἄκουσον μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν σκώψην αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσχεια, αὐθαιρέσια. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ· παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὕπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ** ποιητ. αἶτ. τοῦ εἰρησθαι. **ἐνδिका** = δίκαια, ὀρθά· **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τόν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἱστορ. ἐνεστώς) = ἔγινεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μὲ βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχισαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων· ἀντὶ : **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη. τότε**, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. **εἰμί ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σοφὸς γε** (τὸ **γε** βεβαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τοῦλάχιστον) **ἐστῶτος πέλας** (παρόντος ἐμοῦ). **παρέσχομεν** = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). **σοφὸς** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφὸς γ' ὁμοίως** κ.λ.π. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεὺς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι' αὐτῶν. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). **τὰς ἐμὰς** (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). **Λαίτου** γεν. ἀντικειμ. **διοφθοραὶ** = φόνος· ἢ ἔρμηνεία : ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαίτου, ὅτι ἐγίνεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτός** = ἄλλος σου. **ταῦθ'** = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. **ἄπερ** = καθ' ὃν ἀκριβῶς. **ἐκαμθάφη** (ἰσορῶν ἐν ἔγει ἐπιτακτικὴν σημασίαν). **γῆμας**

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. ἀνιστορῶ = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτὴν; ἄν = ἂ ἄν. κομίζομαι = λαμβάνω. ἰσοῦμαι = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. σφῶν = ὑμῶν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. ἐνταῦθα γὰρ δὴ = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). κακὸς = ἄπιστος. οὐκ, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. εἶ τινα... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἂν τιν' ἄρχειν ξύν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος (ἀ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. εὐδω = κοιμῶμαι. ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. ἔχειν προσδιор. ἀναφορᾶς. πᾶσι χαίρω = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. ἀσπάζομαι = χαϊρετίζω. νῦν τρεῖς φορές ἐπαναλαμβάνομενον ἐξαίρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσωρεύειν τόσων ἀγαθῶν. ἐκκαλῶ = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). ἄπαν (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρεῖαν). ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). ἐνι = ἐγκείται. κείνα τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. τάδε σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. οὐκ ἄν... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακὸς (μοχθηρός), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. τῆσδε τῆς γνώμης (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφείς τάδε). ἂν τλαίην = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμεν. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. καὶ ἔλεγχον τῶνδε προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (ποῦ λέγω). πεύθομαι = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ : ζητῶ νὰ μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. Πυθῶδε πεύθου παρηγήσας· τὰ χρησθέντα = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. τοῦτ' ἄλλο ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. τερασκόπος = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. λαβὼν ἀφ' οὗ μὲ πιάσῃς· ἡ δὲ φρ. κτάνης λαβὼν ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρίς** = ἀθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ ῥ. αἰτιάομαι-ῶμαι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένω** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς ἡ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (= ἀντεπιβουλεύειν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦ** (ἐνν. χρήζεις). **ἦμιστα** = οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποῖου εἴδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ ἐνν. τὸ οὐχ ὑπεῖξω...** **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἐνν. εὖ φρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτόν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὖ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ἄφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνής μηδέν;** = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι ; **ἀρκτέον** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν ἐπιρρημ. κατηγορ.** = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὖ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά. ἄνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἕδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. ὧ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Νόμισας ὁ κρείων, ἐπὶ τὸ ἔκδοτον, καὶ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαίωμα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. στάσις γλώσσης = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης**, μετ. ἔνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἶ;** (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πῆγαινε, διότι ἡ ὀριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσετε; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγων. **ἢ γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **δναίμην** (εὐκτ. ἄορ. τοῦ ῥήμ. ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν συλλογιστικός. ἀραῖος** = ἐπικατάρατος· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαίτᾱ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον· τὸν ὀμοθέντα** ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ

Στροφὴ (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἱ μετγ. **θελήσας... φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἄορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνος εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἔννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελὼν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μικροῦ ἐγκλή-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ματος) και επομένως άνόσιος· ένταύθα όμως ίσοδυναμεί προς τὸ άνωτέρω άραϊός = δεδεσμευμένος δι' ὄρκου, άγνός. έν αίτία βάλλω = αίτιώμαι, ένοχοποιώ· τὸ άπαρέμφ. βαλεῖν έξαρτ. έκ τοῦ έννοουμ. φημί και διά τοῦτο τίθεται άντί προστακ. αίτία άφανής λόγων = κατηγορία άσαφής, στηριζομένη εις λόγους (και οὐχι εις τὰ πράγματα). νῦν = νῦν. **έπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὸ δέ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται ἡ έννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οιδίποδος εἶναι : όταν ὁ χορός θεωρήσῃ άθῶν τὸν Κρέοντα ὡς προς τὰς εισηγήσεις του εις τὸν Τειρεσίαν περι ένοχῆς τοῦ Οιδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς εάν θεωρῆ τὸν Οιδίποδα φονέα και θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατά τὸν χρησμὸν ἦτο ανάγκη ὁ τὸν Λαίον φονεύσας ἢ νά φονευθῆ ἢ νά έξορισθῆ προς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. οὐ τόν, πολλακίς ἐπὶ ὄρκων παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρώτος. **άθεος, άφίλος** = έγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν και τῶν φίλων. **ὄ,τι πύματον** συστ. άντικ. τοῦ ὀλοίμαν = εἶθε νά ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ιδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) άμεταβ. = θά προστεθοῦν. **ἴτω** = άπελευθερωθεὶς. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **έλεινός** = άξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός**, έχει ένεργ. σημ. = θά φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα έν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ιδιοσυγκρασία. **άλλισται αὐταῖς** = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **έκτός εἰ** = θά άπέλθῃς έκτός τῆς περιφερείας τῶν άνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀφ' οὗ σέ εὔρον. **τυχῶν σου άγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **έν δέ τοῖσδ' ἴσος** = κατά τὴν κρίσιν δέ τούτων έδῶ ὁ αὐτὸς κατά τὸν χαρακτήρα, ὅπως και πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων άπέρχεται διά τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δέ Οιδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Ἄντιστροφή (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνα. **ἦτις ἡ τύχη** (πλαγ. έρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αίτία τῆς έριδος). Τοῦτο θέλει νά μάθῃ ἡ Ἰοκάστη και λόγω τῆς γυναικείας περιεργίας και διά νά δυναθῆ νά συντελέσῃ εις τὴν κατάπausιν τῆς έριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εις λόγους (προκύψασα έκ τῆς συζητήσεως). **άγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· επομένως = **άβάσιμος** (δηλ. έπῆλθε παρηνόησις). **ἦλθεν** = εξέφράσθη. **δάπτω** = **Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

πειράζω, βλέπω, τὸ μὴ ἴδικον = ἡ μὴ δικαία κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσσε. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν· ἡ σειρά τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλονικία. Ἰν᾽ ἦκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄραξ). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἂν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἶ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντι εὐκτ.) = ἂν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἂν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. ὃς τ' οὐρῖσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἀλύω καὶ ἀλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὔρος = οὔριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὔριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πρᾶνῃ τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεούς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι· ἐνταῦθα δὲ ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλοι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. κάμει· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρᾳ γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μηνίσει, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἶα βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἔρεῖς (πλάγια ἔρωτ. προτ.). ἔγκαλῶν (Κρέοντι) τὸ νεῖκος (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ ῥ. φησὶ) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν** τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). **εἰσπέμψας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν** (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα τοῦ παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. **μαντ. τέχνη**. γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις. **γάρ**, διασαφ. **ἤξι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ νά...). **γένοιτο εὐκτ. τοῦ πλάγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν** = καίτοι τοῦτον μὲν. **ὥσπερ γ' ἡ φάτις** (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσει τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. **βλάστας** = τὴν γέννησιν. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί**· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). **κάνταυθα** = καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). **ἀνύω καὶ ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). **ὦν** = τούτων δὲ τῶν φημῶν. **ἐντρέπομαί τινος** = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. **λησται**· ἀναφέρονται πολλοὶ λησται, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαίου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς**· ἐπὶ τῶ ἀκούσματοι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἐνθα ἐφόβουσαν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆχαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν**· ὁ Λαῖος διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξύ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ τὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι’ ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Δεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ. στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγχινηθεῖς· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : λέγεις τοῦθ', ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς ; ἔδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). **ἠὺδατο γάρ**· ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος** = αὐτὸ δὲ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). **σχιστῆ** = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρίστρατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἐγένεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τῶρα ὀμιλεῖς. **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἐγένε γνωστόν. **σχεδόν τι** = ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ' Οἰδίπους, ἐνθύμιον** ; ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; **Λαῖον** προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λαῖος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἤβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοάζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἐγένε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποστατῶ** = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται ὁμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., **οὐκ εἰδέναι** = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμεν, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰκα οὐκ εἰδέναι προβάλλον ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀρὰς δεινάς. **ὀκνῶ** = αἰσθάνομαι φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ**· ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...

ἐξείπης (τοῦ ῥήμ. ἐξαγορεύω) = εἵπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαῖος**
 = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σμ. : με ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης**
 = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὄπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐ-
 χὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφρα-
 νῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεύς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου.
κράτη σέ τε, **σχῆμα** ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίῶν τε ὀλω-
 λότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀν-
 γρους καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποτος** (ἐνεργητ.
 διάθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν
 τῆς ὄψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = σάν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος,
 διὰ τὸ γίνεσθαι λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ
 ἔλθῃ (σμ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἄς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν,
 ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτὸν**· πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς
 δευτερεύουσας προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὅποια ἐξυπακούεται ἐκ
 τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημέν' ἦ μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμ. ἢ
 ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται** (ἴκνομαι) **τὰ ἐν
 σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ
 μαθεῖν). **ἐλπίδων** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκότος.) **τῷ**
 = τίνι. **μείζονι** = ἀξιωτέρῳ. **διὰ τύχης τοιαῶδ' ἰῶν** = διὰ τοιαύ-
 τῆς τύχης διελθῶν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**· καταγο-
 μένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγι-
 στος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον.
ἐπέστη = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία — ἀξία** σχ. ὁμοι-
 οτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξή-
 τασα (ἐπειδὴ ὠφέλιετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίπλα-
 μαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγφ
 τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις**· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ'
 οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἰνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμ-
 πόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δείπνοις, μέθη, παρ' οἴ-
 νω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ
 τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βα-
 ρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν.
 ἐμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις.
μεθίημι = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνιν ἑτερπόμην** =
 ἡχάριστοῦμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἔ. διότι ἔ-
 βλεπον, ὅτι ἡγαπήκατον ἐμὲ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω και μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὕφειρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἃ ἰκόμην. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνη ἄξιον ἐκείνων. **προὔφρηεν** = ἐφάνερωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νὰ συννευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἔμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραῖν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **ἔκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μήποτ' ὀφείμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελύθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὀδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἠλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης** ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθικετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσῃν** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσῃν τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθύς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἄμαξης. **ἐκκυλινδεται** (ἡ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίσταται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἐὰν δὲ ὑπάρχη (ἀνήκη) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς** ἀντὶ ἐμοῦ. **ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὃν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ**. **λέχη** τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὀργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν** ; ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν ; **πᾶς ἄναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** =

ἔπιτομαι τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὀρθῶ λόγον = ὀμιλῶ ὀρθῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοί (ἀπὸ) δαίμονός τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἢ. κηλῖδα ξυμφορᾶς = ἐπονείδιστον συμφοράν.

Πραγματικά. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας· ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσῶ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὤρων ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαῖτου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πausανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαῖτου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀξιωματικὸς ἐξ Ἀραχάβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κῆρυξ·** ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κῆρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἀποπτος ἄστεως·** ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὕπερ ἀπήτει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης·** ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξά, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας·** ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἷς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικά. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερὰ. **πρὸς τοῦ παρόντος =** παρ' ἐκείνου, ὡς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος =** τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκῶ) =** ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία =** τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ' =** ταῦτά. **ἐκ-**

πεφευγοίην = ήθελον εἶναι ἀπληλαγμένοις ἀπὸ τοῦ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. περισσὸν = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. ληστὰς· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λαίον) κατακτείνειαν. αὐτὸν = τὸν βοτῆρα. ἐννέπω = λέγω, διηγοῦμαι. τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαῖου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεῦσαντες καὶ ὄχι εἷς. οἰόζωνος = μονόζωνος (ἐζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν μείζωνος ἐναργείας). εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστὶν = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). ὡς φανέν ὧδε τοῦπος = ὡς ἀνακρινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). ἐκβαλεῖν πάλιν = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. κἀκτρέποιο τοῦ πρόσθεν λόγου = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τοῦ προηγουμένως λεχθέν (ὑπ' αὐτοῦ). φανεῖ δικαίως ὄρθον = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαῖου). ὃν γε διεῖπε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. μαντείας γ' οὐνεκα = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς μαντείας. οὐτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ' = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέφει τὴν προσοχὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικά. καίτοι νιν οὐ κεῖνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἄλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὦλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνουπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λαῖος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἂν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπῆρέτης του ἐν τῷ μαντεῖῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περί-

πτώσεις ὁ Λάιος δὲν ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δῆλημα ὁμῶς προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βᾶσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863 - 910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἶθε. φέροντι = ἔχοντι = ἔχειν. τὰν = τὴν γνωστὴν εἰς ὄλους. εὔσεπτος = σεπτός, σεβαστός. λόγων τε ἔργων = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. ὦν = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). πρόκεινται = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. δι' οὐρανίαν αἰθέρα = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. ὑψίποδες = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. νῖν = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). θνατὰ φύσις ἀνέρων = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). οὐδὲ μήποτε = οὐδέποτε. λάθα = ἡ λήθη. κατακοιμῶ = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῆ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. θεός = θεῖα δύναμις. γηράσκω = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἴπη γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

Ἀντιστρ. α' (873 - 882)

Λεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. φυτεύει τύρ. = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. εἰ (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) ὑπερπλησθῆ = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. μάταν = ματαίως, χωρὶς νὰ κορεσθῆ. μὴ πίκαιρα = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. μηδὲ συμφέροντα = ἀσύμφορα. ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσα ἄκραν = ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. ἀπότομος = ἀπόκρημνος. ἀνάγκη = μοιραία ἀνάγκη, ἔλεθος. ὠρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. οὐ ποδι χρησίμῳ χρῆται = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῆ στερεῶς· χρησίμῳ, προληπτ. κατηγ. τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα.

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικαί. ὑπεροπτά. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. Δίκαις.

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν θεϊαν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλατα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής, **χλιδᾶ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφάνειας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξε-ται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῇ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαί τιнос** = ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ῥῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματάζω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμαρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύ-νειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαι** = ἐντιμοί. **αἱ τοιαῖδε** = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** = μετέχω τῶν (θρησκευ-τικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν με χοροῦς.

Ἐντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὀμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. Ἄβαϊσι δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαΐς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνύμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὅλον **σὲ**) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἐγκυρα. **ἔξαιροῦσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖτου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖτου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνου, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). **κοῦδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμαῖται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἦτοι περὶ τοῦ θείου καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθεις, ἀλλ' αἶε ποτε ζῆ ταῦτα, κοῦδεις οἶδεν, ἐξ ὄτου ἴφάνη». Ὀλυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. Ἀβαῖσι· εἰς τὰς Ἀβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευσόμενων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

TETARTON EPEISODION (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικά. χώρας ἀνακτες· ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θερααινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικῶς (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννουσ τε κμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λάϊον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **ἀγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἐμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, πού τοῦ ἀ-

πέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεώς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί· εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ**... ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἤδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἔνν. εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἔνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐτέπεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχὴ. **ὄτου χρήζων ἀφίξει**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἤλθεις ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος** ; ἔνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντί ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἤλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἤλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἤλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἡδοιο—ἀσχάλλοις**, ἔνν. τούτῳ = τῷ ἔπει· ὁ ἂν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν δύναμιν** = διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἡδεσθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **ἴστημι** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερώεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἔνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστὲ** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οἰδίπους**... ἡ σειρά τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικῶν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνά** (εἴρων.). **ἀγγελῶν**· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμηνον, ἀνάγγελον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν· **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξυναλλαγῇ νόσου** ; ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

πολύ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμῆ (ῥοπή = κλίσις· ἢ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ)). **εὐνάζω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνὴν (κλίνην), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆρας του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντική ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρώζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ὧν ὑφήγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁποίων. **κεῦθει**· ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος· **εἴ τι μὴ** = ἐκτὸς ἐὰν ἴσως. **τῶμῳ πόθῳ**· ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὔτω** = ὑπὸ τοιούτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἶη** = θάνοι (ἀντί ὀριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησιμὸς. **τὰ παρόντα**· τὰ ὁποῖα τῶρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβῶν** = λαβῶν μαζὶ του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = ἄνευ οὐδενὸς κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλων εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἥτις ἐπιστεῦετο παρὰ πάντων)· ὁμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα : **σύ δέ... πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιор. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. **ἀλλ' ὄτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῆ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας ὀφθαλμός** = ἰσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = ἐννοῶ. **τῆς ζώσης γεν.** ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἷτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. ἢ **ῥητόν** ; = ἄρα γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ ; **τό τε πατρῶον... ἢ** σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἡμᾶς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. **ἐξ ἐμοῦ**· ἀντὶ ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς**· διότι μὴ μεταβάς εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβῶν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν (τραγ. εἰρωνεία, διότι

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἤδιστον = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις ; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρήζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελυσάμην σε = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμεν = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὖ πράττω τι = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργ. σίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμόσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. μὴ ἐξέληθαι σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοῦς γονεῖς. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόλως δικαίως. πῶς δ' οὐχὶ ; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω ; γεννητῆς = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ γεννήτης = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. ὀθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδέν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μεῖζονα ἔμφασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ ἴσου ἐνν. τὸ ἐξέφυσε. τῷ μηδενὶ (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παιδὰ μ' ὠνομάζετο ; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνομάζεν ὡς ἰδικόν του παιδί ; λαβῶν, αἰτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβῶν. ἐκπείθω = πειθναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαὶ = δασώδεις χερσίδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ· θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶ-
 ναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σω-**
τήρ γε = (καὶ ὑπρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης),
 ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπηρετηθείας). **τί**
ἄλγος ἴσχυοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώ-
 τησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτήρ**, δηλ. ἀπὸ
 τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρή-
 σουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρ-**
θρα τὰ σά = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις**
κακόν ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; **διάτορος** =
 διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν** = αἱ ἔξοχαί τῶν
 ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην** =
 φοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γί-
 νεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγο-
 νότος τούτου. **ὃς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἶος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδί-
 πους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἐπα-
 θον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶφον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυ-**
χῶν = εὐρῶν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν· **τῶν**
Λαίου τις = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαίου. **δή-**
που = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν** ;
 = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; **ση-**
μήνατε = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρὸς** = κατάλληλος
 εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ
 ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα
 καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεθα**
μολεῖν = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλή-
 ρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπήης** =
 νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο**
τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ
 μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰσκάστη
 νὰ εὐρῆ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του).
ἄλις (εἰμί) νοσοῦσ' ἐγὼ προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ
 νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦ-
 λος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακὴ**
 = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ
 οὐ. **τάδε** = ὑπερβαίνει τὸ κατανοητὸν σου. **φρονοῦσα εὐ** = κρί-

νοῦσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὀφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῦ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνυέρσεις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτος** = δυστυχής. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαράνη. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχής). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ῥ. ἀίτσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὁμως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ῥήμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὁποία χρήζει ῥηγγύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγὴ. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὖ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης)· **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, πού με ἐσυντρέφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, πού παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθύλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενῆται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζί τὸν βίον καὶ συγγράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιόσδ' ἐκφυς** = τριαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος** = δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτὴν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφιγμαι τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς ἀναθήσεως ἀπὸ τοῦ ναοοῦ τοῦ ἑκτετακτοῦ ἱεροῦ.

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελῆς δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηνηθίζετο ν' ἀναγράφεται «**ἐπ' ἀρότῳ παιδῶν ἄγομαι γαμετῆν**» τ.ἔ. νυμφεύομαι, διὰ τὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελῆς δάμαρ ἡ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ὦ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῶρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπεὶ περ εὖνους ἦλθον**... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλῃ, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην **περιπέτειαν εὐρῶν ναπαλαίς ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς**. τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὰ πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκθετον ἀνάτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελιπὸς ὄδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETARTON STASIMON (1086-1108)

Στροφή (1086-1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννους καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ τὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγῆν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμην** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἀπειρος, θὰ εἶναι μέτοχος. ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = δὲν θὰ εἶσαι ἔστερημένος τοῦ νὰ σέ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σέ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα** ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** ('Ομηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενεῖα τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἰδὲ στίχ. 154.

Ἀντιστροφή (1098-1108)

Λεξιλογικαί. μακραιῶν = μακρόβιος. **μακραιῶνων** (ένν. κορῶν). **ἔτιχτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὀρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βαχχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα**. = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικαί. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσυνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπεται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὐριον πανσέληνον** · ὁ χορὸς ἀναμένει αὐριον νὰ διαλευκανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπιπτοῦσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτὶ. **μακραιῶνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατόκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμοὺς καὶ ἔξω ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν** · ἦτο ὁ ἐν Ἀρχαδίᾳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρχαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ῥῖνα, δασύς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς** · ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βαχχεῖος** · ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλακίς συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νων, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὄρέων** εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἑλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἑλικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσκότους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. συναλλάσσω = συντυγχάνω, συναντῶ· ἢ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμῆλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ : **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὄλον τὸν χορόν. **προύχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμῶσθαι, **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου : **προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. εἴπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ ὡς **νομεὺς ἀνήρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἕνας ἀνήρ βοσκός). **δευρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμέ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης βλέψεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορινθίον ἀγγελὸν καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἔρωθῃ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λατοῦ, εἶναι περιδεής καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἰκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἢ βίον τίνα (ἔχων)** = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλιζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὗ ἦν ξύναυλος). **μαθῶν** = γινώσκων (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν πρόσχωρος (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορινθίον ἀγγελὸν). **τῇδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γινώσκων αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἢ ξυναλλάξας**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξας δηλοῖ

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. κοῦ-
 δέν γε θαῦμα = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ
 δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). ἤμος = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰ-
 δικῆς. τῷδε τάνδρι, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. ἐξ ἤρος εἰς ἀρκτοῦ-
 ρον = ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. τρεῖς ὀ-
 λους ἐκμήνους χρόνους = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. τὰμὰ ἔπαυ-
 λα = εἰς τὰ μνδριά μου. σταθμά, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα.
 πεπραγμένον = πραγματικόν, ἀληθὲς (κατηγ. τοῦ τι). ἐκ μακροῦ
 χρόνου, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. ὡς ἐμαυτῷ θέρεμμα θρεψαί-
 μην ἐγὼ = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἴδιόν μου τέκνον. ἱστορῶ = ἐρευ-
 νῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὦ τᾶν = ὦ φίλε, φίλε μου· (λέγει μετὰ τινος
 ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν
 ἀξίωμα). οὐκ εἰς ὄλεθρον; ἐνν. ἄπει. ἄ, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς
 ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. κολάζω = τι-
 μωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν,
 διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται.
 Παρατηρητέα ἢ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων
 προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φαι-
 δρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρον ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς
 ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ
 τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέυσεως τῶν
 γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφε-
 λείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς
 εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. ὦ φέριστε,
 Ὁμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. τί ἁ-
 μαρτάνω; = ποῖαν παρεκτροπὴν κάμνω; οὐκ ἐννέπων (ἐνν. τὸ ῥ.
 ἁμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... ἄλλως = ματαί-
 ως, ἀναφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν
 Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). πρὸς χάριν =
 ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλόν. κλαίων = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμω-
 ρίας. αἰκίζομαι (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι
 βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἢ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ
 τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). οὐχ ὡς τάχος
 τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ
 γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; δύστηνος, ἐνν. ἐγώ. ἀν-
 τι τοῦ; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα ποίας αἰτίας; δν οὐ-

τος ἱστορεῖ = διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **ὀλέσθαι δ' ὠφελον**
τῆδ' ἡμέρα = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν
 τὸν ἔδωσα). **εἰς τότε**, εἰς τὸ ὀλέσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖ-
 νο ποῦ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβή** =
 βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾷ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ
 διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ).
ἐμὸν μὲν (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις, ἀντὶ τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεσιν.
ἔγγενής = συγγενής. **λέγειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῶ τῶ δει-**
νῶ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὐ-
 τως ἀντὶ ἦν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. **ἦ γὰρ** =
 ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας**; = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς
 ποῖον σκοπὸν; **ὡς ἀναλώσαιμί νιν** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ
 εἶναι ἱστορ. ἐνεστώς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα** ἐναντιωμ.
 μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **ὄκνω** = φοβου-
 μένη τοὺς δυσοίωνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, δι-
 ὅτι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτιζῶ** = αἰσθάνομαι μεγάλην
 συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἢ ἀναγνώ-
 ρις ἐπῆλθε πλήρης). **ἐξήκοι ἂν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκ-
 πληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς,**
ὀμιλῶν, κτανῶν (ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.· τίνος εἶδους με-
 τοχαί εἶναι;). **ἄφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὓς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα.
ὀμιλῶ. = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά: (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιοπίστοι δοῦλοι, καὶ
 ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λατοῦ, ἀνελάμβανον πολ-
 λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων,
 ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλοι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
 πραγμάτων καὶ ἀπέλαυνον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν
 αὐτῶν. **εἰς ἄρκτουρον**· οἱ ἄρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον
 ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολὴ δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς
 ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἄρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνουσ χρό-**
νοὺς· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες
 ἀκανονίζουσι τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμήνων, π.χ. ἀ-
 πὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ.
 διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς.
οὐκ εἰς ὀλεθρῶν· ἡ φησὶ τὴν ὀλεθρῶν ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ
 φησὶ τὴν ὀλεθρῶν ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίππους είναι υἱός τοῦ Λαῖου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρεῖς**· οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὡσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **Στίχ. 1185** μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186-1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθῆτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνηται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθύς ὡς φανῆ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλῖναι** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικός τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικά μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην· ἢ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξαιρεῖ τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

'Αντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὰν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαιμόνος ἄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμη-
σις) = ἀφαιροῦσθαι ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐπιτυχίας, τῆς εὐδαιμονίας, τὸ : παρθέ-

νον χρησμοδόν· ὠνομάζετο δὲ χρησμοδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἤτοι αἰνιγματοῶδης. **ἀνέστας** = ἡγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιορ. ἀναφορᾶς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαι, σκληραὶ δυστυχίαι, ἐν **πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφοτέρω λόγῳ τοῦ ζῦνοικος. **ζῦνοικος**, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχευται περισσότερο ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ζῦνοικος εἶναι ἢ ἀπλήθ. δοτ. **ἄταις** καὶ ἢ ἐμπρόθ. ἐν **πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνὴ (μεταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῷαι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσόνδε** (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σῖγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἀντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποιήσις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγὴν αἱ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λεχθῆ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμενα** = εἶδον. **περίαλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **ἰαχέω** = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνάπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχὴν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου, παραδοθεὶς εἰς ἡσυχον ὕπνον.

Πραγματικαί ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτίζει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῦ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...»· ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος...». **χρησιμωδός**· λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνιγματός καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. **ἐξάγγελος**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνυμαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως : εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ῥ. νίζω) **καθαρωῶ** = ἤθελον καθαρῶς διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλῆρες θὰ ἦτο : **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ.** **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κούκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προσελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερότατος. ὁ μὲν **τάχιστος τῶν λόγων** κ.τ.λ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως : τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης **κára.** **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ. **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κára,** περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἥτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἐνι** = ἐνεστι. **πεύση,** β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = πύλων, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίοις,** ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἕξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπαρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρηγῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαίου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιῶν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπέξ.
 εἶναι τὰ ἐπόμυνα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαίου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ
 Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυ-**
ται (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσ-
 ορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὐ**, ἀναγκ. αἰτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνα-
 τὸν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσ-**
σω = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ
 μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος
πῶρω = προσφέρω, παρέχω. **γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα**, σχ. ὀξύμ. **ὄπου**
κίχοι (ῥ. κичάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευῶν,
 ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλῆν ἄρουραν** =
 διπλοῦν ἀγρὸν (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπείρε), διπλῆν μητέρα. **οὐ** = ἐαυ-
 τοῦ. **αὖω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. ὡς
ὕφηγητοῦ (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὕφηγεῖτο = ὑπεδείκνυέ
 τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δί-
 φυλλος θύρα. **κλήθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **πυθμένων**
 = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προ-
 ληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουν κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. **κάμπιπτει**
στέγη = καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ,
 ἀλλαχοῦ αἰῶρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος.
πλεκταῖς ἑώραις = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὄπως** = μόλις. **δεινὰ βρυ-**
χηθεις = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ'
 οὐ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἄρτάνη** (ἄρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοι-
 νίον, δι' οὗ τις ἄρτᾶ ἢ ἄρτᾶται = ἀγγόνη. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω,
 λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρᾶν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς
 πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος
 ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρτης
 τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας
 ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ.
 τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων** περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς
 του. **ὀθούνεα** = ὄπι. **οὐκ ὄφειντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλ-
 λοντι. **ἔπασχε...** **ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνό-
 σιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. **ἐν σκότῳ** = μέσα
 εἰς σκοτάδι. **ὀφιοῖατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου.
οὐς μὲν οὐκ ἔδει (ιδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδάς του. **οὐς δ' ἔχρηζεν**
 (ἐνν. ιδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφυμνῶν** = ἀνοιμῶζων, καταρώμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτόεν τὸ **πολλάκις τε κούχ ἄπαξ**. **φρόνιος** = αἰμόφορτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **ὄμοῦ** = ὄμοῦ τῶ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάβροχος) **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὄμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς** (αἱματόεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἑνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **δνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορά του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἔνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· **σχῆμα ἀποσιωπῆσεως**, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραῖος** (ἔνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμης** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἔνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δειξέει δὲ καὶ σοί**, ἔνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτίζω** = οἰκτιρῶ, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἰστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερά τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἰστρὸς ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζώου ἢ καὶ πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ 1297 - 1366

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἔνν. ἦν) ὁ πηδήσας **μείζονα τῶν μακίστων** = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκην) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυστασίμου (δυστυχοῦς) μοίρας· ἢ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ὄρασίν σου. **θέλων** ἐναντιωμ. μετχ. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν** = διότι τοιαύτην. **ποῖ γὰς** (γεν. διαίρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ. ἀντὶ διαπεπότηται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάζει, ἔχει πετάξει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνὴ φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ σκοτεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὀρμητικῶς. **Ἰν' ἐνήλω;** (ἄορ. τοῦ ἐναλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; **ἐς δεινόν** = εἰς φοβερόν βαθμὸν (ἔνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστόν** = καὶ εἰς ἀνήκουστον. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θεάν (ἐκεῖνον, ποῦ δὲν βασιτῆ ἢ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. **σκότου νέφος** = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον** = ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον** (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. **ἄφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου** = βαθέως εἰσέδυσεν. **οἰστρημα κέντρων** = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα **μανίαν**. **οἶον**

οϊσθημα κέντρων και μνήμη κακῶν εἰσέδου με = ὅποια μανιώδης ὁδὸν ἔκ τῶν περονῶν και ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν** = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθυστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βᾶρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς και ψυχικῆς) και νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἄντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. **μὲν** = τοῦλάχιστον. **ἐπίπολος** = βοθητός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γὰρ με λήθεις** = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὦν) = ἂν και περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἂν και εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς ἐβάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπίρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. **ὁ κακὰ τελῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξ : ὁ τελῶν ἔμοι τὰδ' ἔμὰ κακὰ πάθεα. **νιν**, τὰς ὄψεις. **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὄρωντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερικτόν** = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσῆγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' ὀλέθριον** τὸ **μέγα** μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. **δείλαιος** = δυστυχησμένος. αἱ γεν. **νοῦ** — **συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἄντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **ὅστις** = ὅστισδήποτε (ἂν και γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀορίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς**, ἐπιθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (βύομαι) = ἀπῆλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαριστήσιν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἑμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέχνους, **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμή τόσον μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἄν ἦν** = καί μέ τήν ἰδικήν μου θέλησιν θά ἐγένετο τοῦτο. **γ' ἄν ἦλθον** = ἤθελον γίνοι (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θανάτων. **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μέ ἐκείνους. **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367-1530)

α') 1367-1415

Λεξιλογικά. **ὄπως σε φῶ**, πλκγ. ἐρωτ. προτ. **κρείσσων ἦσθα**, ἀντι ἀπροσ. συντ: κρείσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναί σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἄν** = ἤθελον προσβλέψει. **οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνοι ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσονα ἀγχόνης** = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπαλλαγή, ἀντι βλαστόντων = γεννηθέντων. **προσλεύσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον μου ἄριστα. **εἷς** = μόνος ἐγώ, **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; **καὶ γένους τοῦ Λατοῦ**, ἐνν. ἢ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λατοῦ. **κηλῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λατοῦ). **ἐμήν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολίτας. **ἠκιστά γε** = οὐδὲως βεβαίως. **εἰ ἔτι ἦν τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. **εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς** = ἐάν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἐάν ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἔνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἔνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνοι, ἄν προηγεῖτο ἡ ἐέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). **τὴν φροντίδα** = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **ὠὖ Κιθαιρῶν**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὥς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου (ιδεὲ προηγουμένην). **λόγῳ** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρυπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς λαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κάκ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἷμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. **ὕμιν**, δοτ. ἡθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λατοῦ καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμὲ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανερώω. **αἷμ' ἐμφύλιον** = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὐσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆναι ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον** κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσέψασθ' ἔτι** = ἵνα μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἀξιῶσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσητε.

Πραγματικά. ποίους ὄμμασι προσεῖδον ἄν· ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης**· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε...** ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, **ὦ γάμοι**. τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε ὧν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι= ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίσῃ. τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος ; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δευχθῆ πρὸς ἐμέ δικαίως ; τὸ πάρος = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. γελαστής = περιφρονητής, περιγελαστής. οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν = οὔτε διότι σκοπεύει νὰ σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐνσκοπεύει τὴν φιλονικίαν μεταξύ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγλήσεις). ἀλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. γένεθλον = τέκτον, γόνος. τὰ θνητῶν γένεθλα = τοὺς θνητούς. τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα ἡλίου = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. τοιόνδ' ἄγος = τοιοῦτον ἐναγγῆ, ἀνόσιον. τοῖς ἐν γένει = τοῖς συγγενέσιν. τάγγενῆ = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ.: μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραῖν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακὰ. εὐσεβῶς ἔχει = εἶναι εὐσεβὲς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. ἐλπίδος = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἐναντί του κακῶς). πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. τοῦ ; = τίνος πράγματος ; ἢ σερὰ τῶν λέξεων : καὶ λιπαρεῖς (= ἐκλιπαρεῖς) ὧδέ με τυχεῖν τοῦ ; = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιοιτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος ; ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνωμαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. ἔδρασα ἂν εἰ ἔχρηζον, τί λόγος εἶναι ἐδῶ ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. τί πρακτέον (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμὸς εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). πατροφόντης = πατροκτόνος. ἀπολλύναι, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελουστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. Ἰν' ἔσταμεν χρείας = εἰς ὃ ση- ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. Ἰν' ἔσταμεν χρείας = εἰς ὃ ση- ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγου- μέτων ἀνάγκης περιήλομεν. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγου- μέτων : πεισόμεθα. τᾶν = τοὶ ἄν' τὸ τοὶ = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). πίστιν φέροις = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν τοῦ πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). ἐπισκήπτω = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος καὶ ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθη- σομένων. προστρέπομαι = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἵκετεύω. τῆς μὲν κατ' οἴκους ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς δὲ θέλεις τάφον θεοῦ = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). **τελεῖς** (μέλλ.), ἐνν. τάφον. **ἀξιοθῆτω** = ἄς κριθῇ ἄξιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **μήποτε ἀξιοθῆτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ** (κατηγορ.). **κλήζεται** = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. **ζῶντε** = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. **δὲν ἐθέσθην κύριον τάφον**, τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. **ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω** = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. **τοσοῦτον** = τόσον μόνον. **πέρθω** = καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων** = ἐνῶ ἀπέθνησκον. **μή**, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μή ἐσώθην. **ἐπί τῃ δεινῷ κακῷ** = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. **ὅποι περ εἶσι** = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. **ἴτω** = ἄς προχωρῇ. **μὴ προσθῆς μέριμναν** = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. **σπάνις** = ἀνάγκη, ἔλλειψις. **ὁ βίος** = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. **βορὰ** = φαγητόν. **αἶν χωρίς** = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : **ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς** = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. **ταῖν μοι** (δοτ. χαριστ.) **μέλεσθαι** = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. **μάλιστα μὲν** = κυρίως μὲν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μή. **ἀποκλαίωμα κακὰ** = κλαίαν τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παρκαγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. **θιγῶν** (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις ; **που** = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. **τοῖν φίλοιν**, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ θυκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. **ἐκγόνων ἐμῶν** = τῶν ἐμῶν τέκνων. **λέγω τι ;** = λέγω τι ἀληθές ; **πορσύνω (πόρω)** = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. **γνοῦς** = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. **τὴν παροῦσαν τέρψιν** = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σέ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. **πάλαι** = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. **χώρας λέλειπται φύλαξ**· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. **ἄλλ' εἰ τὰ θνη-**
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξεων : μὴ παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλωμένας πτωχὰς ἀνάνδρους, τάσδε (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε, συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. τηλικόσδε = τόνον νέος τὴν ἡλικίαν. πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. ζυννεύω = συγκατανεύω. ψαύσας, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδίπους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατανευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν. σφῶν = ὑμῖν. εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας = ἐάν μὲν τώρα εἴχετε ὄριμον νοῦν. πόλλ' ἂν παρήνουν = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβουλὰς. τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοὶ = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ πρὸς σᾶς. οὐ καιρὸς ἔῃ (ἐπεξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ περιστάσεις. λῶνονος = καλυτέρου ἢ σειρά τῶν λέξεων : κυρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶνονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἵνα = ἐκεῖ πού. κεῖ μῆδὲν ἠδύ = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστον (δι' ἐμέ). καιρῶ, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. ἐφ' οἷς ; ἐπὶ ποίοις ὅροις; λέξεις καί... ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἴσομαι (τοῦ ρ. οἶδα). ὅπως πέμψεις, πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαργ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. ἄποιον γῆς = μακρὰν τῆς χώρας. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ θεοῖς γε = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. τοιγαροῦν = δι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐάν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). τεύξῃ (ἐνν. τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς ἐξορίας). φῆς τὰδ' οὖν ; (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουιν ; γάρ, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : φημί τάδε = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... ἀ μὴ φρονῶ (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. φιλῶ = συνηθίζω. ἀφοῦ (μέσ. ἀόρ. β' προστακτ. τοῦ ρ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθητι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ τὰς θυγατέρας του). ἔλη (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσῃς ταύτας. πάντα κρατεῖν = νὰ ὑπερισχύῃ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. ἀκράτησας = ἀ ἐκράτησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. συνέπομαι = συμπαρακολουθῶ. τῶ βίῳ = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖα τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον του). λεύσω = παρατηρῶ. κλεινά = τὰ ξακουστά (τὰ δοξάσκητα τὸν Οἰδίποδα). οὐ τίς οὐ ζήλω... ἡ σειρά των λέξεων : οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). **εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **ὀλβίζω** = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ** = ἐξετάζω. **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. **πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσω** (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). **μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν** = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὥστε **χρεῶν** (ἐστὶ) **ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...**

Πραγματικά. δαίμων ἄμεινον ἢ ᾗ μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπι-
στεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς
προστάτην. **ὀνειδῆ**· κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἵσχη τῶν γονέων βα-
ρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ'
ἀρχαίοις πολὺ καχόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ
τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς
τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν
Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ
Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ
τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. ὦ **πάτρας Θήβης ἐνοικοί...** ἐπει-
δὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων. ὑποτίθεται ὅτι παρίστα-
ται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς
τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδὲν ὀλβίζειν πρὶν ἂν...**
παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡρόδ. 1,32)
« σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται... »
ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἀνδρομάχῃ 102 « χρὴ δ' οὔποτ'
εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς,
ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1974

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ὦ κοινὸν ἀυτάδελφον Ἰσμῆνης κἀρα,
ἄρ' οἶσθ' ὅτι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῦν ἔτι ζῶσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὁποῖον οὐ 5
τῶν σῶν τε κἀμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισῆκουσας ; ἦ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἔμοι μὲν οὐδεις μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἑστερήθημεν δύο,
μιαῖ θανόντοιν ἡμέρα διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
AN. ἦδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γάρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκρηῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῦσαί τινα,
 ἔᾶν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εισορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γάρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύζοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾶ, 35
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει.
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δεῖξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
- ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλης, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατῆρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

- πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
 αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνᾳ δὴ νῶ λειλιμμένα σκόπει
 ὄσῳ κάκιστ' ὀλοόμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.
 ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναίχ' ὅτι
 ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχουμένα·
 ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
 ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
 οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἡδέως δρώης μέτα.
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν·
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
 ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
 σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
 χῶσους' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.

AN.

ΙΣ.

AN.

- ΙΣ οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῖθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρῆ.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
 ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκεισὶν δίκη.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ', ὦ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἄργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρω
 κινήσασα χαλινῶ·

δν ἐφ' ἡμετέρα γᾶ Πολυνείκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὡς ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσιν.

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμριχνῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα 120
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων
 αἰμῶτων γένυσιν πλησθῆ-
 νκί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάνθ' Ἡφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη 125
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλῳ
 δυσχείρωμα δράκοντι.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερχοαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ ρεύματι προσνισσομένους 130
 χρυσοῦ κανκχῆς ὑπεροπλίαις,
 πκλτῶ ρίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρων ἦδ' ἠ
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξει.

Στροφή β'

ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ πέσε τανταλωθεῖς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμᾷ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν,
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων
 [μέγας Ἄρης
 δεξιόσειρος. 140

ἑπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἑπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγκαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὧ πατρὸς ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν 145
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχεται
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

ἀντιστρ. β ἀλλὰ γὰρ ἁ μεγαλόνυμος ἦλθε Νίκα
 τᾷ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν, 150
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
 [ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων

Βάχχιος ἄρχοι.

ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας, 155
 Κρέων ὁ Μεναικῆος, νέον εἰληχῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην, 160
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας ;

Κ Ρ Ε Ω Ν

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὕμᾱς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαίου 165
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων αἰεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἡνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
 καθ' ἡμέραν ὦλοντο παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει, 180
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὄρων αἰεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὄρων 185
 στείχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θεῖμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
 ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα καὶ ταύτης ἐπι
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190
 τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν.
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίου περὶ·

Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ζύναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς καταλθῶν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκρηῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
 ἔἴη δ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμῆσεται. 210
 ΧΟ σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ ποῦ γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι.
 ΚΡ ὡς ἂν σκοποὶ νῦν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
 ΧΟ νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθετος.
 ΚΡ. ἀλλ' εἴς' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
 ΧΟ. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 ΚΡ. τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 ΧΟ. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
 ΚΡ. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

- ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὕπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 225
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλὰ μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὔ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 230
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ;
 τοιαῦθ' ἐλίσσω ἦνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 235
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μέρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 240
 πρᾶγμ' οὔτ' ἔδρασ' οὔτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι.
 ΚΡ. εὖ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως
 245
 θάψας βέβηκε κάπῃ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἅ χρη.
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερές παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὐ,
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις. 255
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἄν ἐγίγνετο 260
 πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξειργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὄρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνώσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὅς πάντας ἐς πέδον κάρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἶχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρωῖντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχλι κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἀμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἷδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδείς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 XO ἄναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τὸδ', ἢ ξύννοια βουλεύει πάλαι.
 KP παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων, 280
 μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα·
 λέγεις γὰρ αὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι·
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοῦς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κἀρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστάς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ' ἵστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαροῦντες ἤνυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
 ἀλλ' εἶπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ' ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχυρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἴσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ 'πὶ τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὧτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥ. φεῦ! ἦ δεινὸν ὦ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.

ΚΡ. κόμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἄλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆ τε καὶ μὴ, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεις ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

στροφή α' πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἄν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππεῖω γένει πολεύων. 340

ἀντιστροφή α' κουφονόων τε φύλον ὀρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπεύραισι δικτυοκλώστοις,
 περιφραδῆς ἀνήρ·
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὄρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῶ
 οὔρειόν τ' ἀκμήτα ταῦρον.

345

350

στροφή β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
 ὀργὰς ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
 πάγων ὑπαίθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 ποντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται
 τὸ μέλλον· "Αἶδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ζυμπέφρασταί.

355

360

ἀντιστροφή β' σοφὸν τι τὸ μηχανόεν
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν καχόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορχον δίκαν
 ὑψίπολις·
 ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
 ξύνεστι, τόλμας χάριν·

365

370

10

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει.

375

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόῳ
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 ὦ δύστηνος πατὴρ Οἰδίποδα
 τί ποτ' ; οὐ δὴ πού σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες ;

380

- ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ἔχειρασμένη·
 τήνδ' εἵλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385
- ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἄψορος ἐς δέον περᾶ.
- ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ζύμμετρος προὔβην τύχη ;
- ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ ἴπινοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῇ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390
 ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδέν ἡδονῇ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν ἀπώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ κατηρέθη τάφον 395
 κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.
 καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβῶν
 καὶ κρῖνε κἀξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπρηλλάχθαι κακῶν. 400
- ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;
- ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας· ἄρ' ἐνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὀραῖται ἀπίληπτος ἠρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤχομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δειν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὖ, 410
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερετὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνήρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.
 χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἣ παῖς ὀραῖται ἀνακακῶει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὀξὺν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαύτη, ψιλὸν ὡς ὀρᾶ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀρὰς κακὰς
 ἤρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἅμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·

τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
 ἡδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440

KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
 φῆς ἢ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε ;
 AN. καὶ φημί δρᾶσαι κοῦκ ἄπαρνοῦμαι τὸ μή.

KP. σὺ μὲν κομίζοις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445

σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
 AN. ἤδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
 KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;

AN. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠρόμην τὰ σὰ
 κηρύγμαθ', ὥστε, ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455

οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κοῦδεῖς οἶδεν ἐξ ὄτου 'φάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη — τί δ' οὐ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προουκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει ;

οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθαρπτον ἠνσχόμην νέκυν,
 κείνοις ἄν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω. 470

ΧΟ.

δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμόν ἐξ ὠμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἶκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

ΚΡ.

ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἄν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους

ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.

αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, 480

νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.

ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485

ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἶθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου κυρεῖ,

αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. 490

καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσωσαν αὐτήν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.

φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκοτῶ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσι τις 495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναί μ' ἑλών ;
 KP. ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τάμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλά τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄραξ.
 AN. ὄρῳσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχνους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὄμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
 AN. ὄμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταῦτοῦ πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
 AN. ὅμως ὁ γ' "Αἰδῆς τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτρωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.
 AN. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἔλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρῶν ὕπερ αἵματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- ΚΡ. σὺ δ', ἧ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἕξιμῃ τὸ μὴ εἰδέναί ; 535
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἵπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- ΑΝ. ἀλλ' οὐκ ἑάσει τοῦτό γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- ΑΝ. ὦν τοῦργον "Αἰδῆς χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- ΑΝ. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ἄ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος ;
- ΑΝ. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιῶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- ΑΝ. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- ΙΣ. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ ;
- ΑΝ. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- ΑΝ. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- ΑΝ. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἔστιν ἡ ἕξαμικρία.
- ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
- ΚΡ. τῷ παῖδε φημί τῷδε, τὴν μὲν ἀρτίως
ἀνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
- ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὦναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
- ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
- ΙΣ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
- ΚΡ. ἀλλ' ἦδε μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
- ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
- ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χᾶτέρων εἰσὶν γυῖα.
- ΙΣ. οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδέ τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
- ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
- ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
- ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
- ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
- ΚΡ. Ἄιδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
- ΧΟ. δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
- ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοί· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ
γυναῖκας εἶναι τάσδε μῆδ' ἀνειμένας·
φεύγουσι γὰρ τοι χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
ἦδη τὸν Ἄιδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α'
- εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
- ὅμοιον ὥστε ποντίαις
οἰδμα δυσπνόοις ὅταν

Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.

ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ρίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς.

στροφὴ β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὐτ'
 ἀκάματοι θέοντες
 μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρ. β' ἄ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλ-
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότι δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύση. 615

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἅταν' 625

πράσσει δ' ὀλιγοστὸν χρόνον ἐκτὸς ἄτας.
 ὁδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630

ΚΡ.

τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρωῶντες φίλοι ;

Α Ι Μ Ω Ν

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου.

ΚΡ.

οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρῶας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρὶ·
 ὅστις δ' ἀνωφέλγητα φιτύει τέκνα, 645

τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἠδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης , εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γένοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθεσ
 τὴν παῖδ' ἐν "Αἰδοῦ τήνδε νυμφεύειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει 660
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν.
 ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοὔπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτ' ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
 ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὐτὴ πόλις ὄλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορός
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
 κρεῖσσον γάρ, εἶπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσοιες καλοίμεθ' ἄν. 680
 ἤμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. τάτερ, θεοὶ φύουσι ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μῆτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν χἀτέρῳ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὔν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτῃ
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· 695
 ἦτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθραπτον μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν
 εἷασ' ὀλέσθαι μῆθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἐρεμνῆ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατὴρ θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μὴ νυν ἐν ἦθος μούνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φῆς σύ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλωῦσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

- πόλλ' αἰσχροὺν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρᾳς παρὰ ρεῖθροισι χειμάρροις ὅσα
 δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
- αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα
 τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
- φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
- ἀναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ.
- οἱ τηλικοῖδε καὶ διδασκόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν ;
 μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.
- ἔργον γὰρ ἐστὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ;
 οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς κακοὺς.
- οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπειληπται νόσω ;
 οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπολις λεώς.
- πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ.
 ὄρᾳς τόδ' ὡς εἰρηκας ὡς ἄγαν νέος ;
- ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;
 πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἄνδρὸς ἔσθ' ἑνός.
- οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;
 καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
- ὅδ', ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ.
 εἶπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκίδομαι.

- KP. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 AI. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 KP. ἄμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γὰρ σέβεις, τιμὰς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τᾶν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχη θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλή πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἄλθεες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμὸν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνών. 765
 XO. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἔστὶ τηλικούτος ἀλγῆσας βαρύς.
 KP. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰὼν·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 XO. ἄμφω γὰρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 KP. οὐ τὴν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευῆ κτανεῖν ;

ΚΡ.

ἄγων ἐρήμος ἐνθ' ἂν ᾗ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρῶδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθείς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν "Αἰδην, δν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἧ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν "Αἰδοῦ σέβειν. 780

Χ Ο Ρ Ο Σ

στροφή

"Ερωσ ἀνίκατε μάχαν,
 "Ερωσ, δς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 δς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννουχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785

καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηεν. 790

ἀντιστρ.

σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λῶβα·
 σὺ καὶ τότε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταραξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεός
 ["Αφροδίτα. 800

νῦν δ' ἤδη γὰρ καὶ τὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τὰδ' ὀρῶν, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναιμι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὅθ' ὀρῶ θάλαμον
 τήνδ' "Αντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὦ γὰρ πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείχουσαν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσσοσαν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλά μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας "Αἶδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὔθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφένων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἀΐδαν καταβήσῃ.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλω πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰ κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὄμβροι τακομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἕ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

AN. στρ. β' οἴμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρώων, 840

οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;

ὦ πόλις, ὦ πόλεως

πολυκτῆμονες ἄνδρες·

ἰὼ Διρκαῖαι κρῆναι

Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845

ξυμμάρτυρας ὑμᾶς ἐπικτῶμαι,

οἷα φίλων ἀκλαυτος, οἷοις νόμοις

πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-

[ταινίου·

ἰὼ δύστανος,

οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850

μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO.

προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους

ὑψηλὸν ἐς Δίκα βάθρον

προσέπεσες, ὦ τέκνον, 855

πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

AN. ἀντ. β'

ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,

πατὴρ τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος

ἀμετέρου πότμου 860

κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.

ἰὼ ματρῶναι λέκτρων

ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'

ἐμῶ πατρὶ δυσμῆρου ματρός, 865

οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτῳ κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὦλεσ' ὄργα. 875

ΑΝ. ἐπὶ δ. ἀκλαυτος, ἀφίλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 800
θέμις ὄραῖν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἴστ' αἰοιδᾶς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἄν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἀγνοὶ τοῦπι τήνδε τὴν κόρη·
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

ΑΝ. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφρουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸ ἐν νεκροῖς
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λαισθία ἄγω καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

ἔλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους
 χοᾶς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ ἴμησα τοῖς φρονοῦσιν εὔ.
 οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήμετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἂν ἠρόμην πόνον.
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐν "Αἰδου καὶ πατρὸς κεκευθότιον
 οὐκ' ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὦ κασίγνητον κάρα. 915
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὔτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἢ δῦσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλά, 925
 παθόντες ἂν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηχότες.
 εἰ δ' οἶδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθειεν ἢ καὶ δρωῖσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγάρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
 AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίεται.
- XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κούκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι,
 940 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπὴν,
 οἷα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
- XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις ἀυλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ πᾶϊ,
 καὶ Ζητὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύνασις δεινά·
 οὔτ' ἂν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίπτυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντ α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίσις ὄργαῖς,
 ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίας 960

ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας. 965

στρ. β' παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
Σαλμυδησσός, ἔν' ἀγχίπολις Ἄρης 970
δισσοῖσι Φινειδαῖς
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς 975
χειρέσσι καὶ κερκίδων ἀχιμαῖσιν.

αντιστρε. κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλαιοι μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθειδᾶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
Βορεὰς ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κατ' ἐκεῖνα
Μοῖραι μακροίωνες ἔσχον, ὧ παῖ.

Τ Ε Ι Ρ Ε Σ Ι Α Σ

Θήβης ἀνακτες, ἤχομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
τί δ' ἔστιν, ὧ γεραιὲ Τειρεσία, νέον ;
ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

ΚΡ.
ΤΕΙ.

KP.	οὐκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.	
TEI.	τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.	
KP.	ἔχω πεπονθώς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα.	995
TEI.	φρόνει βεβώς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.	
KP.	τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.	
TEI.	γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.	
	ἔς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον	
	ἴζων, ἔν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,	1000
	ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ	
	κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω·	
	καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς	
	ἔγνων· πτερῶν γὰρ ῥοῦβδος οὐκ ἄσημος ἦν.	
	εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην	1005
	βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων	
	Ἦφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ	
	μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο	
	κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι	
	χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς	1010
	μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.	
	τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,	
	φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·	
	ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἠγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.	
	καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις·	1015
	βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς	
	πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς	
	τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίου γόνου.	
	καῖτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι	
	θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,	1020
	οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,	
	ἀνδροφθόρου βεβρωῶτες αἵματος λίπος.	
	ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ	

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦ ἄμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἐστ' ἀνὴρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκῆται μῆδ' ἀκίνητος πέλη.

αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι μῆδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπιχτανεῖν ; 1030

εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἤδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.

ΚΡ. ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαντικῆς
 ἄπρακτος ὑμῖν εἶμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαί πάλαι.

κερδαίνετ', ἐμπολᾶτε τὰ πὸ Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,

οὐδ' ὡς μίᾳσμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μαιίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

πίπτουσι δ', ὧ γεραιῆ Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοὶ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἴσχυρ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
 φεῦ,

ΤΕΙ. ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται

ΚΡ. τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;

ΤΕΙ. ὅσω κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050

ΚΡ. ὅσω περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.

ΤΕΙ. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.

ΚΡ. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

ΤΕΙ.	καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.	
ΚΡ.	τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος.	1055
ΤΕΙ.	τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.	
ΚΡ.	ἄρ' οἴσθα ταγούς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;	
ΤΕΙ.	οἶδ'· ἐξ ἔμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.	
ΚΡ.	σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.	
ΤΕΙ.	ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι.	1060
ΚΡ.	κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.	
ΤΕΙ.	οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.	
ΚΡ.	ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.	
ΤΕΙ.	ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι	
	τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν,	1065
	ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγγων ἕνα	
	νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοῦς ἔσῃ,	
	ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω	
	ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατῴκισας,	
	ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν	1070
	ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.	
	ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω	
	θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.	
	τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι	
	λοχῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἑρινύες,	1075
	ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.	
	καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος	
	λέγω· φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ	
	ἀνδρῶν, γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.	
	ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,	1080
	ἕσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγνισαν	
	ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων	
	ἀνόσιον ὄσμῆν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.	
	τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,	

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
 ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἴνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γυνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- ΧΟ. ἀνὴρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεσθα δ' ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
 τῆνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- ΚΡ. ἔγνωκα καὐτὸς καὶ ταρασσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
 ἄτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- ΧΟ. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 ΚΡ. τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 ΧΟ. ἔλθων κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 ΧΟ. ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- ΚΡ. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- ΧΟ. δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 ΚΡ. ὦδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμαῖσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1140
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἀριστον ἢ σῶζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- ΧΟ. στρ. α' Πολυώνυμε, Κκιδμείας ἀγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν ὃς ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγχοίνοις Ἐλευσινίας 1126
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὕγροϊς
 Ἴσμηνοῦ ρεΐθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σέ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὕπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρούκιαι νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καὶ σε Νυσαίων ὄρέων
 κισσήρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαΐας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφή β' τὰν ἐκ πασῶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνία·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγῆ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150
 ὄναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυΐαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννουχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴαχχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὐτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί,
 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστῶτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
 λαβὼν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 ἠϋθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἠγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἄν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
 τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων ;
 τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
 Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται.
 πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερὸς ;
 Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται.
 αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἦνυσας.
 ὡς ὦδ' ἐχόντων τῶνδε βουλευεῖν πάρα.
 καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὕπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγχάνω τε κληῖθρ' ἀνασπαστοῦ πύλλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὧτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὖθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὔσ' ἀκούσομαι.
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κοῦδὲν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσσοιμ' ἄν, ὧν ἐς ὕστερον 1195
 ψεῦσαι φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' ἀεὶ.
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χάσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον "Αἰδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφι παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφω 1215
 ἀθρήσαθ', ἀρμόν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνήμ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελευμάτων 1220
 ἤθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι
 τὴν μὲν κρεμαστὴν ἀυχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνας καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν 1225
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος.
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμώξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακακώσας καλεῖ·
 ὦ τλήμων, οἷον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
 ἔξελθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι. 1230
 τὸν δ' ἀγρίους ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπῶν, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας ; ἐκ δ' ὄρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἶθ' ὁ δύσμορος 1235
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
 καὶ φυσιῶν ὄξεϊαν ἐκβάλλει ῥοὴν
 λευκῆ παρειᾶ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δειλαῖος ἐν γ' "Αἰδοῦ δόμοις,
 δεῖξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὄσω μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἢ γυνή πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καυτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχῃ τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιῶσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγῇ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάρτην πολλή βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰόμεσθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὧ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἄνολβα βουλευμάτων ! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέω ξὺν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις !
- ΧΟ. οἴμ' ὡς εἰοικας ὄψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν ! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δειλῆαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν !
φεῦ, φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

1275

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ', ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἤκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά. 1280

ΚΡ.

τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;

ΕΞ.

γυνή τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡ. ἀντ. α'

ἰὼ ἰὼ δυσκάθαρτος Ἄιδου λιμῆν,

τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ;

ὦ κακάγγελτά μοι

προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;

αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.

τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,

αἰαῖ, αἰαῖ,

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ

γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;

ὄραν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.

ΧΟ.

ΚΡ.

οἴμοι,

κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295

τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;

ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἄρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἐναντα προσβλέπω νεκρόν.

φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300

ΕΞ.

ἦδ' ὄξυθήκτω βωμῖα περὶ ξίφει

λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσσα μὲν

τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφουμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- ΚΡ. σπρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει ;
 δειλαιοῦ ἐγὼ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- ΕΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκεινων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- ΚΡ. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 ΕΞ. παίσασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὄξυκώκυτον πάθος.
- ΚΡ. ὦμοι μοι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἔκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- ΧΟ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- ΚΡ. ἀντ. β' ἴτω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὕπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.
- ΧΟ. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- ΚΡ. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηξάμην.
- ΧΟ. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- ΚΡ. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ', ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τάν χεροῖν, τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι

1345

XO.

πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.
 πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρῆ δέ τὰ γ' ἐς θεοὺς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

1350

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινός = συνδεδεμένος δια κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὕμαιμος. **αὐτάδελφος** = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. **ὁποῖον** = ὁποιονδήποτε. **κάρα**, (τὸ) = κεφαλή. **Ἰσμήνης κάρα**· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: Ἰσμήνη. **ἄρ' οἶσθα...** ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἄρ' οἶσθα ὅ,τι ἐστὶ τῶν ἀπ' ἀπ' Οἰδίου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζῶσαι;** **νῶν**, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. **ἔτι ζῶσαι** = αἱ ὁποῖαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). **ἡ ἄτη** = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορὰ. **ἀλγεινός** = λυπηρός. **ἄτερ** = ἄνευ. **ἄτης ἄτερ** (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. **αἰσχρόν, ἄτιμον** = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. **ὁποῖον οὐκ...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν** (γεν. διαίρ.). **καὶ νῦν**· μετάφρασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. **πανδήμῳ πόλει**· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσης τῆ πόλει. **Ἡ** σειρά τῶν λέξεων: **καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει: κήρυγμα θεῖναι** = κηρύττει, προκηρύττει. **στρατηγόν**· ἔνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω** = γνωρίζω. **ἔχεις τι κείσῃκουσας;** σχῆμα πρωθυστερον. **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχήν. **φίλους** ἔνν. τὸν Πολυνείκη. **ἐχθρῶν**, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνείκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὁποῖα εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σχηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι διὰ τὸ δηλωθῆναι τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἐντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς της καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἐντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τοῦτους στίχους ; τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν· εἶναι τὰ προελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονουθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστὰ εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τοὐλάχιστον. μῦθος = λόγος, εἶδησις. Ἐντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαρκ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ = περὶ τῶν φίλων. δυοῖν - δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερί = δυοῖν χερσὶ, μιᾶ τοῦ Ἐπεοκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκους. φροῦδός ἐστιν (πρὸ-δδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλεον. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἦδη· ἀρχαιότ. τύπος τοῦ ἦδειν (ἐνν. μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὐνεκα (ἐκ τοῦ οὔ ἔνεκα), ὡς πρῶθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη κλύοις, ἐπέξηγεῖ τό : τοῦδ' οὐνεκα. κλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἐστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασίγνητος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μὲν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπῶτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκῃ· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῷ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν, Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἑν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾶ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνεΐκη. **ἔνερθε** ἢ **ἔνερθεν** = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῦς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἐντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἐντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν** ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνεΐκου. **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι** ὑποκείμεν. τοῦ ἐκκεκηρῦχθαι. **κωκῦω** = θρηγῶ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι** -**κωκῦσαι** σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός** = πτηνὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός** = εὕρημα. **εἰσορῶ** = προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορά** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν** ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἀντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θεοῦ δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τοῦναντίον κακός. **σοὶ κάμοι** τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἢ Ἀντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενωτέραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο** προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ. **πρὸ** τίθεται πρὸς δήλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυξιν). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα** δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκῦσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδὲν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λεύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκίεσθαι** = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι** δοτ. ἠθική. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενής** = γενναία τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικά. Ἀργείων ὁ Πολυνεΐκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσε μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἄδραστος, πενθερός αὐτοῦ. **ἐντιμον** ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμᾶζετο καὶ ἐν Ἀθῆναις **αὐλείων πυλῶν** αὐλείοι πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλείος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς ἢ πύλη δέ, ἡ ὁποία ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἄταφος νεκρὸς οὐδὲν ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἐνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαι τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουσαν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμέ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προ, βλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν· ὁ κατάδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τῆς αὐτῆς τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρὸς. **εἰ τάδ' ἐν τούτοις** = (ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει) **ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιάζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγια ἐρωτ. πρότ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνεμα** = ἐπικίνδυνος πράξις. **εἰ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποῖόν τι κινδύνεμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκώνω πρὸς ταφήν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλάγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῇδε χερί** = σὺν ἐμῇ χερί = σὺν ἐμοί (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκώνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). ἡ

γάρ; = ἄρά γε λοιπόν; **σφέ** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἔνν. ἡ μετ. ὄν, παράθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν** = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον. **οὐχ ἄλώσομαι** = οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. **προδοῦσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτιος** (ἐκ τοῦ ἄορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. **ἀντειρηκός**· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). **ἄλλ' οὐδὲν μέτα** = μέτεστι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἄλλ' οὐδὲν μέτεστι αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν** (καθηκόντων) = ἄλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέφθητι, ἀναλογίσου. **νῶν**· δοτ. ἡθ. ὡς **ἀπεχθής** (ἔνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. **δυσκλεής** = μὲ κακὴν φήμην (λόγω τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἀπώλετο** = ἐχάθη (ἠθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φῶρ, φωρὸς = κλέπτῃς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ. ἀμπλακημάτων** = ἕνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἀράσσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῶ χερί** = ἰδίᾳ χερί. **αὐτὸς αὐτουργῶ**· σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα**· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολουθῶς τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἄρτάνη** (ἐκ τοῦ ἄρτάω) = σχοινίον, ἀγχόνη. **λωβάται βίον** = ἀτίμως τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον τῆς. **δύο-μίαν**· ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλοιν χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. **ὄσω κάκιστα ὀλούμεθα** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σχύπει) = ὅποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. **νόμου βία** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ῥῆμ. παρέξιμι) = ἐὰν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφον** = ὠρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. **ὡς οὐ μαχουμένα** = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ**· ἀντί: τοῦτο δέ. **ἐκ κρεισσόνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα**· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγείνως) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αἰταῦσα** = παρακαλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄν-
τας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεοὺς. **ξυγγνοῖαν**
ἴσχω (περιφρ.) = ξυγγινώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ
τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει**
ὄντες (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός,
ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι
ὄλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικά. κινδύνεμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς
Ἰσμήνης. **ὤλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἠθι-
κῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμ-**
πλακῆματα· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτά-**
ναισι· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγχονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικά. κελεύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν.
ἔτι = (τῶρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι
ἐφάνέρωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τίνος** = συμπράττω μετὰ
τίνος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως
μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἴδους λόγος εἶναι
ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί :** **ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**·
προηγεῖται τὸ **ἐκεῖνον** πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν...**
φίλη... ἀσύνδετα, πρὸς ἔμφασιν. **ῥα** = θεῖα, δίκαια. **πανουργή-**
σασα (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολήσασα δίκαιον ἐγκλημα (σχ. ὀξύ-
μωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνεΐκη παραβαίνει μὲν τὸν
νόμον, ὅπερ ἦτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **δν** = καθ'
ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί :
ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώ-
ποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ
τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιοῦμαι** = θεωρῶ ἄτιμα. **ἀμή-**
χανος = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιор. τῆς ἀναφορᾶς, πλεο-
ναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** =
(ἀντὶ προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν.
τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμαι ὑπὲρ τίνος. **ἐξορθόω-ῶ** =
ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). **πότμος** (πίπτω) =
μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν, **σὺν δ' αὐτῶς** = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἔὰν μὴ πᾶσι κηρύξης **τάδε**· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμὴν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. **ἀδεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἔνν. τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς χθονίους θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἔνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστή εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἂν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστή (θὰ-πτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα **ἀμηχάνων ἐρᾶς**· ἢ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ : **ἀδύνατα θηρᾶς**· **πεπαύσομαι**, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντὶ παθητ. **ἐξ** = ὑπό. **προσκειση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πίσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. μετὰ τὸ μέρος ἢ μετὰ ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εἰλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἠδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἄρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλὴν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδῃ. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὅποιον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης ; ὥστε **μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἔνα ἐξεληθῶσα τῆς πόλεως προβῆ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιουτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Ὀὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρκτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

Λελιλογικαί. σ τ ρ ο φ ή α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντί ἀκτίνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρά τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανέν ἐπταπύλω Θήβας, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανέν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἡμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου**, τὸ **κάλλιστον φάος**, **βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ κατὰπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῥήμ.-βλῶσκω) = ἐλθοῦσα. **φῶς**, φωτός (ὁ) = ἀνὴρ. **τὸν λευκάσπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐνοσεῖ ὄλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἄργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὀπισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ὄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ὄξυτέρω χαλινῶ. Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρῳ ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ὄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὄλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἄργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινουῖμαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπεικλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὄξέα κλάζων** = ἐκβάλλων ὄξεις κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπτομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα** = ὡς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου **χιονῶδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελεύκου. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριζὶν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβῶν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φρονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω, με ανοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τοῦτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **στάς δ'** ὑπὲρ μελάθρων φονώσαισι λόγχοις, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπτάπυλον ἔβα· ἢ μετ. στάς προσδιορίζει χρο. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένουσιν**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένους, οὐ ὄνομαστ. εἶναι γένους = κυρίως ἢ κάτω σιαγῶν, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένους καὶ συνηρ. γένους = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἀόρ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸ πυργωτὸν περίβολον. **πευκαίεις Ἡφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίωνων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἀρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφροδίτη ἀντὶ ἔρωτος, Ἀμφιπρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π). **πρὶν ἐλεῖν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἔγινεν, ἡγήθη **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχείρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλῳ δράκοντι**· αἷτιον. ποιητ. **μεγάλῃς γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ ρεύματι** = με πολλὴν ὄρμην (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὄξυς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποιθήσις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνός (ὁ παλτόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἴδους δοτικὴ εἶναι ; **ριπτεῖ** (ἱστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερχθαίρει** καὶ τὸ **ριπτεῖ** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῆ : ὑπερχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ριπτεῖ. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγμ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὄρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὁποῖα διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκη** = νικητήριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς ἢ σειρά τῶν λέξεων : ριπτεῖ (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ ὄρμῶντα ἤδη ἀλαλάξει νίκη ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

σ τ ρ ο φ ῆ β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασειομαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος** δς = δς πυρφ. ὑπέρθεσις. **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θεῆλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). **ῥιπαῖς** ... ἀντί : **ἄμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὀρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουιν), ὅσα ὠνειρεύετο. **ἄλλα δὲ** = (ἐνν. κακά). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωρεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελός) = τραχύς, σκληρὸς) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικὰ) = ἰσχυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθός. **λοχαγός** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφοράς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία.) **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχυακα ὕπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαίπωρος, ἄθλιος. **ῶ** (δυῖκ.) = οἷ. **φύντε** · ἐναντιωμ. μετ. (ἄορ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γεννῶμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγείραντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικὰς. **ἔχεντον** (ἴστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινουῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινουῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλώνυμος** = πολυύμνητος. **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἴσου πρὸς τήν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἤλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τῶρα πολέμου. **τίθεμαι λησμοσύνην** = λησμονεῖν · ἀντικεῖμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. **παννύχιος καὶ πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας** · γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **ἴδε** = ἰδοῦ. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). **νεόν εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγγάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. **νεοχμός** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν · σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· **νεαρὰς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρά γε. **μῆτις** = σκέψις. **ἐρέσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **δι**τι = διότι. **λέσχη** = ὀμίλια, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὀμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεται** = συγκαλῶ δημοσίᾳ. **πέμψας** = μεταπεμφάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Ἀπὸ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικεῶν ταῦτα διὰ τῆς φιλίης του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤλιπυζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσῃν χαρᾶν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Δίρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον βέροντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρει, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημότερα εἰς τοὺς μύθους. **Ἐράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς αἰτόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ αἰτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποῖους εἶχε σπεῖρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥήτὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατήρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἑκτραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχῆθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἵππόδρομον ἐλέγετο **ἄφρσις** ἢ **ἀφετηρία**· ἐνίοτε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανάρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς θερίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασείρων ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήροροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὤφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἐπτὰ λοχαγοί**· ἐπτὰ πύλαι ἦσαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνί τροπαίω**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἰὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαίων καὶ ἄλλων ὀπλῶν τῶν ἠττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιοτάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυάρματω Θήβα**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., **Βάκχιος** ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χοροὺς, ὅπως ἐπιστεῦετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ῥυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἐκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ καὶ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένης αὐτὰ μῆνα καὶ καλουμένης **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότου δι' ἐπείγουσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει κοινῶ κηρύγματι, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκκληῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιόρ. τὸ ὠρθωσαν καὶ κάμνει ἀντί-θεσιν πρὸς τὸ σάλω. **σάλω** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευθῆναι σκάφος). **σεΐσαντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένος, κλητὴρ. **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλων. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπειάς). **ὠρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἔμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). 'Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εὐ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντας αἰεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατοῦ, τοῦτ' αὖθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὠρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἔμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λατοῦ καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). **παΐσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μισαρᾶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους· σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἀρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. 'Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φωνῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βιάντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἀνδρα δεῖκνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ ...** 'Ο Κρέων ἀρχε-

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμα τοῦ. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = εἰάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὀμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ρ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῆν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλοι θὰ ἐννοηθῇ ὁ πκρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλοι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. **μεῖζον' (α)** = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλον). **ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας**· β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. **οὐδαμοῦ λέγω** (ἐνν. εἶναι) = οὐδὲ ὅπως τὸν ὑπολογίζω, οὐδὲ ὅπως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρά τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἴστω (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. **οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι**, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. ὄρων = εἰ ὀρώην. **ἄτη (ἦ)** = ὄλεθρος, καταστροφή. **τοῦτο** = τὸ ἐξῆς. **γιγνώσκω** = ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν. **ἦδε**, ἢ πόλις. **πλέοντες** (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **ποιούμεθα** = ἀποκτῶμεν. **ὀρθῆς** = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. **τοιούσδε νόμοισι** = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. **αὕξω** = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. **ἀδελφὰ τῶνδε** = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχὰς μου αὐτάς. **πάντ' ἀριστεύσας δορὶ** = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. **τὰ πάντ' ἐφραγίσαι** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδὰς, κτερίσματα κτλ.). **ὅσα ἔρχεται κάτω** = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. **Πολυνείκη λέγω**· παράθεσις τοῦ ξύναμιον. **ἐγγενεῖς** = ἐγχωρίους. **φυγὰς κατελθῶν** = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. **πρῆσαι** (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. **κατ' ἄκρας** (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὅλοκληρίαν. **κοινοῦ πάσασθαι** (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. **τούς δὲ** ἐνν. πολίτας. **κτερίζω** = προσφέρω κτέρεα ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. **πρὸς οἰωνῶν**· ποιητ. αἴτιον. **ἐδεστὸν** = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθέν. **αἰκίζω** καὶ **αἰκίζομαι** = μεταχειρίζομαι, κακῶς, κακοποιῶ. **φρόνημα** = θέλησις· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἔαν δ' ἄθαρτον καὶ ἰδεῖν δέμας** (Πολυνείκους) **ἐδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν**. **κοῦποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ'** **οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων** = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμίας δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσνουν καὶ εὐμενῆ**· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνους** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **που** = ὡς νομίζω. **ἔνεστί σοι** = εἶναι δικαίωμά σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὁπόσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλ. γ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὄρατε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπὸν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτοις διατάσσω· ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο : **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν**; ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον προσέτι ἤθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἤθελες διατάξει; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὃς ἐρᾷ...** ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἴτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν** γνωμ. ἄορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικαί. ἄνδρες· ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς διὰ τῆς μέσης (βρασιχῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ ῥυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικoὺς στίχους 155—156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβῶν δὲ ἀκολουθῶς θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακοινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματος του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. **ὅτι ἡδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα** κλπ. Τὴν ὠραίαν ταύτην ιδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐρ' ὕσον τὸ σκῆφος τῆς πολιτείας πλέει κελῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἂν δὲν ἔχωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. Π 60) «ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ιδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην...».

ἃ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύμβιοι χοαὶ εἰσέδουον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐφθانون μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 — 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. **ὑπὸ τάχους** = ἔνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ικάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἢ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν** = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω -ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη, πλεονασμός.** **οἷ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκω) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς**; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά**· ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἢ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερω** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαι τινος** = πιάνομαι ἢ κρατοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγώνιος λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὅστις ἦν ὁ δρῶν** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **οὐδ' ἂν διακaiως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὐ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργγουσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγουρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακαινώσης σοβαρόν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὐ στοχάζη κάποφάργγουσαι τὸ πρᾶγμα... **τὰ δεινά** = τὰ φοβερά (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθησ' ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουσι μεγάλην δειλίαν. **οὐκουν ἐρεῖς ποτε** ; = δέν θά εἴπης τέλος πάντων ; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονον κατάφασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἶτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει** (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **καπὶ χρωτὶ** = (χρῶς-τὸς) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρὸς. **παλύνω** = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. **ἐφαγιστεύω** καὶ **ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἃ χρῆ** = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδόπως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἡ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δίκελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τοῦ-του ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). **στύφος** = σκληρὸς. **ἄρρῶξ** = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω). **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσημος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἔρμην. : δέν ἀφῆκεν ἔχνη, σημεῖόν τι. **ὅπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν καθῶς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερὲς** = δυσερμήνευτον. **ὁ μὲν**· ἐνν. νεκρὸς. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μίσημα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θῆρ-θηρὸς** = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἤτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ρόθew-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικά, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀντιθέτου, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κἂν ἐγίγνετο πληγῆ τελευτῶσα**

(ένικ. άντι πληθ.) = και ή υπόθεσις θά κατέληγεν εις άμοιβαία κυπήματα· εΐναι άπόδοσις τής εκ του κατωτέρω λέγει έννουμένης υποθ. **ει μή τις έλεγεν**, ήτις δέν ετέθη, επειδή παρενεβλήθησαν άλλαι προτάσεις. **εις γάρ τις ήν έκαστος ουξειργασμένος** = διότι εις εκαστος εξ ήμών, οιοσδήποτε (τό : τις) και άν ήτο, κατά την γνώμην τών άλλων ό διαπράξας τό έργον. **και ουδεις έναργής** = και ουδεις έφανερώνετο ως άληθινός δραστής. **άλλ' έφυγε μή ειδέναι** = άλλ' ήρνεΐτο, ότι έγνώριζε (πλεον. ό μή). **μύδρος** = σίδηρος πεπυρακτωμένος. **πύρ διέρπειν** = και νά διερχώμεθα διά μέσου του πυρός. **ορκωμοτώ θεούς** = επικαλοΰμαι μεθ' ορκου τούς θεούς. **τό μήτε δρᾶσαι μήτε τω ξυνειδέναι** = ότι ουτε έπράξαμεν τό έργον ουτε ότι έχομεν γνώσιν περί τινος (ότι κτ.λ.). **βουλεύσαντι**· ένν. και πρό αυτου τό **μήτε** = μήτε ότι τό διενοήθη (αι μετοχαι κατηγορ.). **οτε** (αιτιολ.). **ουδέν ήν ήμιν πλέον έρευνῶσιν** = ουδέν κέρδος (ουδεμίαν ωφέλειαν) ειχομεν, άν και εκάμνομεν προς τουτο έρεΰνας. **πέδον** = τό εδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλῶς πράττω** = ευ πράττω = ευτυχῶ, σφίζομαι. **οπως πράξαιμεν**· πλαγ. έρώτ., εξαρτ. εκ ρήμ. γνώσεως σημαντ. (έγιγνώσκομεν), όπερ κατά ζευγμα έννοεΐται εκ του ειχομεν (= ήδυνάμεθα). **μύθος** = λόγος. **άνοιστέον** (άναφέρω). **τουργον** = την ταφήν του Πολυνείκουσ. **και ταυτ' ένικά** = και υπερίσχυεν ή γνώμη αυτη. **ό πάλος** (εκ του πάλλω) = ό κληρος. **καθαιρει** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (ειρων.). **ουχ εκουσιν** (ένν. υμιν, πληθ. άντι ένικου) = χωρίς νά με θέλετε.

Πραγματικά. άναξ... ό φύλαξ εισήλθεν διά τής άριστεραΰ παρόδου άσθμαίνων και πνευστιών· ήθογραφείται λαμπρά ως άνθρωπος του λαου, προσπαθών διά γνωμολογιών και μακρολογιών νά σώση πρωτίστως έαυτον από τής έπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. 'Ο ποιητής σκοπεΐ διά του ταπεινου τούτου τυπου νά εξάρη τό ιδανικόν ύψος τής 'Αντιγόνης. **τό μόρσιμον**· οι άνθρωποι του λαου αποδίδουν ιδιαίτεραν σημασίαν εις τό πεπρωμένον, τό όποιον κατ' αυτους διέπει τά ανθρώπινα. **παλύνας διψίαν κόνιν κάφαριστεύσας**· δηλ. απλως επαπάλισε διά χώματος τό πτώμα του νεκρου, τουτο δε κατά τους αρχαιους εν ανάγκη ανεπλήρωσε την κανονικην ταφήν· διά του **εφαριστεύσας** δε έννοεΐ τας νενομισμένας νεκρικας τρισπόνδους χοάς. **ό πρώτος ήμεροσκόπος**· οι φύλακες ειχον αναλάβει την φρουρήσιν του νε-
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κροῦ καθ' ὠρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶι τὴν φρουρήσιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη λίαν πρῶι ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἤλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὔρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξοντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεφυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβής, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους των ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεοὺς. **κάμῃ τὸν συσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς: ἔθετο τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείου καὶ ἔπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἐξεπέθῃ εἰς κλήρος, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. **μητι**· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὀργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ με πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ με παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμῃ** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἢ μετοχ. αἰτιολ.) = ἐξαίρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρώω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεῦγμα θὰ ἐνοήσῃ, **καταπατήσων τὴν γῆν ἢ σειρὰ τῶν**

λέξεων τῆς ἔπομ. προτ. : ἢ **εἰσορᾶς** θεοὺς **τιμῶντας** τοὺς **κακοὺς** ; **ταῦτα** = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). **καὶ** **πάλαι** · ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. **μόλις φέρω** = μετὰ δυσκολίας **ἀνέχομαι**. **ῥοθῶ** **τινι** = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. **λόφος** = τράχηλος. **λόφον ὑπὸ ζυγῶ** (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. **δικαίως** = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. **ὡς στέργειν ἐμέ** = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. **ἐκ τῶνδε** = ὑπὸ τούτων. **τούτους** (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). **ἔξεπίσταμαι καλῶς** · (πλεονασμ.) · ἢ πρῶθ. **ἐκ** καὶ τὸ **καλῶς**, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποιθήσιν του. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **παρηγμένους** · ἢ κατηγορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. **τάδε** = τὴν ταφήν. **νόμισμα** = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιοούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. **κακὸν νόμισμα** = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). **τοῦτο** τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. **ἔξανίστημι** = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). **ἐκδιδάσκω** = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. **παραλλάσσω** = μεταστρέφω. **ἴστασθαι** = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. **πανουργίας ἔχειν** = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. **ἔδειξεν** · γνωμ. ἀόρ. **δυσσέβεια παντὸς ἔργου** = πᾶν ἔργον ἀσεβές. **μισθαρνέω** (μισθὸν ἄρнуμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. **ἀνύω ἢ ἀνύτω** = ἐκτελῶ, πράττω. **ἦνυσαν-ἔξέπραξαν** (γνωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατωρθῶνουν. **ἴσχω σέβας** (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. **ῥρκιος** = μεθ' ὄρκου. **αὐτόχειρ** = αὐτουργός. **ἐκφαίνω** = παρουσιάζω. **μόνος Ἄιδης** = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξέφερέτο ὧδε : οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μῶνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν. **τὴν ὕβριν** = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δρᾶστην αὐτῆς. **ὄθεν οἰστέον** (ῥῆμ. φέρω) **τὸ κέρδος** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. **-τὸ λοιπὸν** (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. **ἔξ ἅπαντος** = ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. **ἐκ τῶν αἰσχροῶν λημμάτων** (ἀναγκ. αἰτ.) ἐκ τῶν αἰσχροῶν κερδῶν. **ἀτῶμαι** = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κατηγορημ. **δώσεις** = θὰ ἐπιτρέψῃς. **οὕτως** = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτότερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι; **δάκνω** = δαγκῶνω, ἐδῶ λυπῶ. **ἐν τοῖσιν ὤσιν ἢ ᾽πί...** προσδ. ἀναφορᾶς. **τί δαι** = ἀλλὰ πῶς. **ῤυθμίζω** = κανονίζω, σταθμίζω. **τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου**· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἢ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς... **σὲ τὰς φρένας**· σχ. καθ' ὄλον καὶ μέρος. **λάλημα** = φλύαρος. **ἐκπεφυκός** (ἀντὶ - κῶς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκός λάλημα. **οὐκ οὐκ τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας** (εἰμί) **ποτέ** = ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆ- ποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. **καὶ ταῦτα** (προσδιορ. τοῦ προδούς) = καὶ μάλιστα. **ἢ δεινόν** = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. **ψευδῆ δοκεῖν** = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμέναις ἀντιλή- ψεις. **ᾧ δοκεῖ γε** = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος λαμβάνει ἀποφά- σεις (ὥστε ἢ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἢ δεινόν ἐστι δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ**. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. **κόμψευε τὴν δόξαν** = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν **δοκεῖν**· εἰς τὴν κομφολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος **δ**. **τοὺς δρώντας** (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δρᾶστην, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **ἐξερῶ** (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. **δειλὰ κέρδη** = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. **πημοναί** = συμφοραί: (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα** = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δρᾶστης. **ἐὰν ληφθῆ τε καὶ μὴ** ἀντὶ: εἶτε ληφθῆ εἶτε μὴ. **οὐκ ἔσθ' ὅπως** = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως. **ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς** = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. **παῦσαι**· πινακωμένη ἢ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. **πό- τερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατος τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνείκη, ὡς εὐεργέ- την αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύῃ, διότι αὐτὸς ἤλθε νά καύσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δευτέρον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναιρεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἔθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **τὰ δεινά**—τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἢ σύνταξις παρατατική, ἀντὶ νά εἴπῃ : πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου δεινότερον. **κοῦδέν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾷ τὸ πολὺν πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδημασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουσιν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἀφθαρτος, αἰωνία. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἢ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δῶρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἢ ἔννοια τοῦ ἀποτρέπεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἀφθιτον κλπ.). **Ἰλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινουμαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἰππεῖω γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **κουφόνους**—ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. Τὸ **ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθύς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φ ὕ λ ο ν , ἔ θ ν η , φύ σ ι ν χρησιμ. ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἀμφιβάλων ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίνους (**φραδῦς** = συνेतός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῦς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσίβιος. **λασιαύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ- κάμνω),
= ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζῶων. **ἀνεμόεις** = ταχύς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργη** = ὄρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν. ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φύγειν (ἔθηκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσαύλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεσθαι). **Ἄϊδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κχορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἡ ζῦν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἰατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀν τ ι σ τ ρ ο β'. **τὸ μηχανόν τεχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡ **ἐπί**. **ἐσθλόν** = ἀγαθόν, **ἔρω** = βχθίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἡ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλόν** (προσωπ.) = ὅστις τῶ μὴ καλῶ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύνοικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀποφρονῶν θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῶ δημοσίῳ καὶ τῶ ἰδιωτικῶ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὅποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακὰ).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ἄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου ; **καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἴδμασιν.** πῶσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοίᾳ ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μῆτέρα τῶν θεῶν Ῥέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύσεως καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προσκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς. **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰππεῖῳ γένει πολεύων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίονους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεροι τῶν ἵππων, οἵτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἐναρθρον λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιούργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἑλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμόεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινήσιας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἀστυνόμους ὀργάς**· ὅ,τι εἶπε περὶ προφορικῆς καὶ ἐνδιαθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη...** ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηυλίξτετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχοῦμενος ἀπὸ τὰ φύχῃ καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητος τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασαι**· **"Αἶδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται**· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχετικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγη ». **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐννοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὅποια ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῆ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τότε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω. ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο : **δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς δ' ἀμφινοῶ**. **πῶς ἀντιλογήσω** (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντιέπω. **εἰδῶς**· ἐναντ. μετ. **Οιδιπόδα** = Οιδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρα γε συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις νόμοις** = δὲν σέ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικά προστατάγματα ; **καθαίρω** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφῶρῳ. **ἐν ἀφροσύνη** = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράτουσαν. **ἦδ' ἔστ' ἐκείνη...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐκείνη ἢ ἕξιρασμαμένη τοῦργον (τὴν ταφήν) ἐστὶν ἦδε. **θάπτουσαν** μετ. κατηγορημ. **ἴδε** = ἰδοῦ. **ἄψορρος** (ἄψ - ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν** ; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημακατηγοροῦμ.) **ποιᾶ τύχη** ; = ταυτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; **προύβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπόμοτον** = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ ὅποῖον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὄρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. **ἡ ἴπινοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν γνώμην** = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. **ἔξασχῶ** = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀναγκ. αἵτιον· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤξουν δεῦρο...** **χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κατὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπόμοτος δι' ὄρκων** (πλεοασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὄρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ ἀνωτέρω καθαίρω. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφήν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλήρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγι-
νε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φορὰν). **θουρμαῖον**
= τὸ ἔρμαῖον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω.
δίκαιός εἰμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ.;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύ-
θερος ἀπῆλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κινῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν
ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι
τρόπῳ. **πόθεν**· ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει
κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιεῖς**; = ἄρα γε ἔχεις σαφῆ συνείδησιν τῶν λεγομένων
σου; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν**· αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν
προηγουμένων: ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ιδῶν** ταύτην θά-
πτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω.
ἐπιληπτος = ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ
ἤκομεν** (ἀντὶ ἤκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δεῖν' ἐκεῖν'**
ἐπηπειλημένοι = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκεῖνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ
πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ
ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσθραν τὴν κόνιν). **σαίρω**
= σαράνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρός,
καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ
τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ
πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς
τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὀσμὴν**... ἡ σειρά τῶν
λέξεων: πεφευγότες ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μή-
πως προσβάλῃ τὰς ῥίνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπο-
μένη ὀσμὴ. **ἐγερτί** = ἀγρύπνης, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = υβριστικός.
κακοῖσιν = ὀνειδέσει, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἶ
τις ἀκηδήσοι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ.
ρήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώ-
ματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἕως ὄτου. **μέσῳ**· κατηγορ. **ἐν
αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημ-
βρίας). **θάλπω** = καίω (ὡς ἀμετάβατ. ἐδῶ) **τυφῶς** = μανιώδης, κα-
ταιγιδῶδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον
ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ
σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλ-
λωμα. **ὑλῆς πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. =
προσέτι δέ. **ἐμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστρόβιλου) = ἐπληρώθη. **μύω**
= κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). **εἶχο-**

μεν τὴν θείαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηγνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῶ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακακῶκει πικραῖς ὄρνιθος δὲξὺν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου ὀξεῖαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωρισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. ὄρφανόν = ἐστερημένην. κενῆς · προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. ὄρφανὸν κενῆς (πλεο.) ψιλόν = γυμνόν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἐξώμωξε = γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἀράς (τμησῖς) ἤρατο = ἐξέφερε δὲ φοβερὰς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ῆ) = ὑδρία, τὸ κανάτι. χοαί = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιρραίνει. ἰέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω τῆς. σὺν-θῆρώμεθα (τμησῖς) νιν = συλλαμβάνομεν ταῦτοχρόνως αὐτήν. ἠλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. ἠδιστον καὶ ἄλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἦσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τὸ: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἄλγεινόν) ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρούσις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; **Οἰδιπόδα**· ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προέρχεται οἷονεὶ ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη**... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὀμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; **ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον**· πῶς ὀμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; **ἔρμαιον**· ἐλέγετο οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὐρημα, τὸ ὅποιον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ Ἐρμού καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουν «κοινὸς Ἑρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτή. **χοαῖσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν ἀ' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχυνον αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ**, ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω**=κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας της πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς**=ὁμολογεῖς. **καταρνεομαι-οὔμαι**=ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε ; καὶ φημι οὐκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὕσα τοιοῦτοτρόπως πειρακτικῆ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἶ**=ὄπου. **αἰτία**=κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιεσμένος ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος**=οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἦδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἦδεις (οἶδα). **τάδε**=τὰπραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἐμελλον** (ἐνν. εἰδέναι)=καὶ διατὶ ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται)=καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι**=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον**=ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύν. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ**=ἀσάλευτα στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετ. **ᾧσθ' ὑπερδαμεῖν** (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω)=ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ**=ἰσχύουν, ἔχουν κῦρος. **ἐξ ὄτου φάνη** (πλ.γ. ἐρώτ.)=ἀπὸ τότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἐμελλον**=δὲν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν ἢ σειρά τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δῶσειν δίκην τούτων. **ἐξήδη** (ἔξοιδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπραωμένου χρόνου. **αὔτε** = τοῦ- ναντίον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **δοστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμε. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας της, πατρός μητρός, ἀδελφῶν της). **κατθανών** ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκο- μίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλγος ἐστὶ** = οὐδόλως μὲ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκείμε. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δις· τίνος εἴδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τις ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθα- πτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός θανόντ' ἄθαρτον ἠνσχόμεν νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχά- νειν δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ῶμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προελθὸν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβη- κότα). **τὰ σκληρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι). **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἡ σειρά τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρ- τύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοούμε. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἡ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαινε. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὐ ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ἦδε καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τὸδε, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων : τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχησιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἔπραξε, νὰ φέρεται σκαωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποῖον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὕτη ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἶθ' ὄμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὄλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλευσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεφάσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω-ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. ἠρῆσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρωτύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῇ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκοτῶ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἦ κατακτεῖναι μ' ἑλών = ἦ νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. (ἔνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσχω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφανδάνοντ' ἔφω = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστά εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἦθελον τοῦλάχιστον ἀποκτῆσαι. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλυτέραν δόξαν. ἦ τιθεῖσα = ἦ εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοὺς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τού-**
τοις λέγοιτ' ἄν τούτο πᾶσιν ἀνδάνειν = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογη-
 θῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστόν εἰς αὐτούς
 (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ ;
ἐγκλήω γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἢ **τυραννίς** (τὸ ἀφηρ. ἀντί
 τοῦ συγκερ.) = ὁ τύραννος. **πολλά τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ
 πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τούτο**· τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
 ταφή τοῦ Πυλυνείκου. Τὸ **ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμεν. ὄρᾳς,
 ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπὶ λῶ** (ἐκ με-
 ταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέ-
 λην των τὴν οὐρὰν) = συμμαζεύω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν.
ἐπαιδοῦμαι = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορητικὰ ἀπ' αὐτούς,
 διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
 καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι.
εἰ φρονεῖς = ἐὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελέῃς τὰς σκέψεις σου.
 (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σέ
 σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
 τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ**· αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
 μαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχρὴ. **ὁμόσπλαγχνος** =
 ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνείκου
 (ὁ Ἐτεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἐνν. γεγῶς. **πῶς δῆτ' ἐκείνω**
δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνείκη) χάριν δυσσεβῆ
 ἐκείνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη, ἢ ὁποία
 μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον τὸν Ἐτεοκλέα ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδί-
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα...
εἰ τοί σφε τιμᾶς, ἐνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ**
 τὸν Ἐτεοκλέα. **πορθῶν...** ἐνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ
 αὐτῆς. **τούς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
 τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἴσου
 τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχη
 δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχη
 δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λάδε** = αἱ τοιαῦτα διακρίσεις περὶ
 τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦτα διακρίσεις περὶ
 τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμίσῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν
 ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν**
 = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νῦν** = λοιπόν. **κεί-**
νοὺς· τοὺς ἐν Ἀθῆναις καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος...** εἰς τὰ
 ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημι δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἡρώίδα. **οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς**· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὅποιοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων· εἶς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκροὺς, διέτασσαν τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη**· ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπτως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχέδόν τι μῶρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μετὰ τῶν δύο. **τὰ σκληρὰ ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὅποιον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γὰρ τι δούλος**· ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μετὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμὸς. Ἐκ πάντων ὁμοίως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῆ πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν**· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 — 581

Λεξιλογικαί. και μὴν = ἄλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβομαι** καὶ **εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἣ ὁποία καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὄφρῶν** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὄφρῶν ὑπὲρ** = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὄφρῶν αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματοίεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγω τῶν κλαυμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρω = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐῶψ-εὐῶπος** = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐῶπα προῆλθε καὶ ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίεμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκου** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἶμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἐχιδνα δὲν πίνει αἷμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορὰς (πανοῦκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. **ἡ ἔξομῃ** (ἐξόμνυμι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὄμορροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ῥόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας καὶ φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα καὶ ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἑάσει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαί τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμετόχον. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμετόχος. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθημάτων μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνίστορές εἰσι** = ξυνίσασι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλείνω. **μοι κοινά** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ με ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἐμαυτοῦ** = οἰκαιοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπρος. **συντάξ.** = ἀρκετὸν ἔσται θνήσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάξ. διπλῆ αἰτιατ.) = με αὐτὰ με λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ῥῆμα ἀνιᾶ σε) = ὅπωςδῆποτε ὅμως αἰσθανομένη θλιψίν. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῦμ' ἐγώ ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀρνοῦμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετᾶσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί. αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ιδέας ποὺ με ὤθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ : **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυεῖκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς—τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῷ παιδίε—τὴν μὲν, τὴν δέ, σχῆμα** καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνέκαθεν ἀπειθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὄχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλειψεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοῦμ.: **ναί, πράσσω** κακῶς (=δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἄνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γύης** = ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ.. = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μετὰζῦ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἱέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὑποίας ὁμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετά σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει**· ὁ Κρέων ὑβρίζει τὴν μη-
σὴν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει
αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν.
διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης· τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ
γίνη διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμονος). **ἔφω** = προώ-
ρισται, ἐστί. **δεδογμένα ἐστί** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοὶ γε
κάμοί**· ποιητ. αἷτια εἰς τό: δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ.
213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς
δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβάς ἔτι** (ἐνν. τριβάς χρόνου ποιεῖσθε) =
μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** =
ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένας** = καὶ μὴ χειραφετημέ-
νας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας
τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως
ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς
τὴν γυναικωνῆτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. **ἐπαναστάσεις θρόνων**· ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑπο-
πτέυει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὐτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ
ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάρχη τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν.
ξύμπλου· οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντες ναυτι-
κὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών**· ἐννοεῖ,
ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάρχη τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ
ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ
ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνίᾳς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παρά-
πονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ
Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφίζεται ἐκ τῆς
καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηνέχθη ἡ
Ἀντιγόνη παρουσία τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ
πάλαι τέθνηκε**· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς
μὲν Ἰσμήνης ἐχοῦσης δικαιώματα ἐπὶ τῆς γήινης αὐτῆς ζωῆς, ἥς τὰς
ἰδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν
καὶ θεῶν ἀντιλήψεων τῆς, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας
ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώ-
σιμοι γὰρ χάτερων γύαι**· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρ-
ποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνο-
ποιάν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῆ ὀργῆ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. **ὦ φίλταθ' Αἴμον**· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῆ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφανεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνην, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποτεταγμένα ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννώσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς ἥρωικὸς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἄγευστος** (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθεὶς, ὁ μὴ δοκιμάσας. **αἰῶν** = βίος. **οἶς** = ὦν. **δόμος** = οἶκος. **ἄτα**, δωρ. (ἄτη) = συμφορὰ· γεν. διαιρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορὰ. **ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς** = ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἶς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τοῦτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. **ὅμοιον** = (ἐνν. ἐστί). **ὥστε** = ὅπως. **ποντίαις δυσπνόοις Θρήσσαισι πνοαῖς** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. **ὑφαλον ἔρεβος** = τὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). **ἐπιδράση** = διαδράμη· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὅμοιον ἐστί (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρήσσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. **βυσσόθεν** = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. **κελαινός** = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. **κυλίνδω** = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἢ **θις** - θινός = ἡ ἀμμόδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. **δυσάνεμος** = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. **βρέμω** = ἀντηχῶ. **στόνος** = στε-

ναγμός, μυκηθμός. **στόνψ βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀντιστρ. **ἀ'**. **ἀρχαία** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὀρῶμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν· παρήχησις τοῦ π. **οὐδ' ἀπαλλάσσει** = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί. **νῦν γὰρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτίς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμῆ** (τμῆσις) **καταμῆ** = κατακόπτει, θερίζει. **φονία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς** (ἐπέξῃγ. τοῦ προηγουμ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἣτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

στροφή **β'**. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρωσ** = ἀγήραστος. **χρόνω** = ἐκ τῆς παρύδου τοῦ χρόνου. **δυναστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς ἔδραν. **Ἰολύμπου μαρμαρόεσσα αἶγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ἰολυμπος. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδόλως προχωρεῖ **πάμπου** = παρὰ πολὺ· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίσιος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπου γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρ. **β'**. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **δνασις** (ἐκ τοῦ ὀνήνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρωσ** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἐρ.** γεν. ὠφελεία. **κουφόνους ἔρωσ** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **οὐδὲν** ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι.

δ° **ειδῶτι** (τινί) = χωρίς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. **ἔρπει** = ἀνεπαισθήτως ὑπείσέρχεται. **πρὶν** = ἔως ὅτου. **προσαύω** = προσκαίω, ζεματίζω. **πρὶν προσαύση πόδα** = πρὶν ζεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινόν τι καὶ τοιουτοτρόπως σωφρονισθῆ). **σοφία**· μετὰ σοφίας. **ἐκ του**· ποιητ. αἴτ. **πέφανται** = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περίφημον ῥητόν. **ἔσθλόν** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. **ὄτω** δοτ. ἀντιχαριστ. **θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὁδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἔσθλόν τῶδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὐ πράσσει.

Πραγματικά. Ὁδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὄλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρησσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῶ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὠρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένῃν γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς ἐξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὀρέστου, ὅστις τῇ βοθηεῖα τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὕπνος πανταγρεὺς**· ὁ ὕπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἐμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. **ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν**· τοῦτο εἶναι παρεμφερές πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥή-
τόν· μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχθυμαι** = λυποῦ-
μαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τάλις** - ιδος =
μελλόνυμφος, μνηστή. **ἀπάτας** (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν
ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικὰ λυποῦ-
μαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσί-
δικος (τοῦτο λέγει διὰ τὸ νὰ δείξῃ εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του
εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμ-
φου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνω**
= ὀργίζομαι· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαί-
νων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου ; **πανταχῇ
δρῶντες** = καθ' οἰοδῆποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ
τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορ-
θοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγκλίσ., κατὰ δὲ τὸν Αἴ-
μονα εὐκτικῆς. **ἀπορθῶ-ῶ** = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθο-
δηγῶ. **ἀξιώσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἔμοι· ποιητ. αἰτ. μείζων** =
σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ
ἠγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὄρ. συγκρ. = παρὰ ἂν σύ, ἀφ' ὅ, τι σύ
νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλάς. **οὔτω γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολ.
τὸ ὑπονοούμενον : καλῶς ὀμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρ-
νων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς
προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι : διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ.
πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρώας γνώμης (ἐπέξηγ. τὸ οὔτω χρή...)
= δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην.
τούτου ἕνεκα· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέκνα, **κατήκοος** = εὐπειθής·
τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφοτέρα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀντα-
μύνωνται κακοῖς** = ἀποκρούουσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ.
ἀνωφέλτος = ἀνωφελής, παρήκοος. **φιτύω** = γεννῶ. **πόνους** = βιά-
σανα, στενοχωρίας. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** =
ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἴποις ἂν φῶσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. **νὺν** = λοιπόν. **ὕφ' ἡδονῆς**· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ **οὐνεκα γυναικός**, τελ. αἴτ. **ψυχρός** = παγερός, ἀηδής. **παραγκάλισμα** = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. **τοῦτο**, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν : **γυνὴ ξύνευνος** (σὺζυγος). **ἔλκος** = πληγὴ λύπη. **φίλος** = οἰκιακὸς φίλος. **πτύω** = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι)· σικχαίνομαι. **ὥσει τε** = ὡς. **μέθες** = ἄφες. **ἐν "Αἰδου νυμφεύειν** (σχ. ὀξύμωρον). **αἰρῶ ἐμφανῶς** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐκ πόλεως πάσης** = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). **ἐφυμνῶ** = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. **ξύναιμος** = ἕφορος τῆς συγγενείας. **τὰ φύσει ἐγγενῆ** = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. **ἄκοσμα** (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχήτα. **κάρτα** = παρὰ πολὺ. **τοὺς ἔξω γένους** (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. **ἐν οἰκείοισιν** = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. **δίκαιος** = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. **ὑπερβᾶς** = ὑπερβᾶς τὰ ὄρια ἐξ ἀλαζονείας. **ὄστις βιάζεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. **οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν** σχ. λιτότητας, ἀντί : δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. **ὄν στήσιε** = ὄν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε· ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. **τοῦδε χρῆ κλύειν** = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. **καὶ τάναντία** = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδिका. **θαρσῶ** = ἔχω πεποιθήσιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφατα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἢ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ θαρσοίην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... .. **ἐν χειμῶνι δὲ δορός** = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. **προστεταγμένους** = ἐάν ἔχη ταχθῆ πλησίον. **μένειν** (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοίην ἂν. **κάγαθὸν παραστάτην** = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. **αὕτη - ἦδε - ἦδε**, ἡ ἀναφορὰ αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. **ἀναστάτους τίθησι** = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. **συμμάχου δορός** = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. **τροπὰς καταρρήγνυμι** = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. **τῶν ὀρθομένων** (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. **τὰ πολλὰ σώματα** = τοὺς πολλοὺς. **οὕτως** = τούτων οὕτως ἐχόντων. **ἀμύνω**· συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ : βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. ἀμυντέα ἐστὶ (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) τοῖς κοσμουμένοις (οὐδ-γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. οὐδαμῶς ἡσσητέα (ἡσσωμαι, ἡττώμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. ἐκπεσεῖν (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐχθρονισθῶ. εἶπερ δεῖ· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἰμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος·** τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίοις ἢ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον·** δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντεις. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται·** τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων «μηδαμῶς ἀδικεῖν» καὶ «εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν». Παρατηρητέα ὁμοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) «οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε·** ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ τάναντία·** τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθότει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὁλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 — 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμεν. εἶναι : τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότερον. **ὄπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε·** ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὁ δὲ ἂν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετὴ τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἷτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς σὺ μὴ τέρψη** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἷτ.). **οἷα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **ὀδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιώτατη** = πόσον ἀναξιότατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἅπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἷτ. **ἦτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἅπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθικτον) ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρώπος, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἔξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἔρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννός, ἔρεμνός) = σκοτεινός. **σιγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγchr. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρου συγchr. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παιδῶν** = ἐκ μέρους παιδῶν (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παιδῶν θαλλόντων**)· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : ἡ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παιδῶν θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μοῦνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίζης γνώμας μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὁ σὺ λέγεις· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδὲν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοία. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν** (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμωνῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης ἢ κανον. πλοκή τῶν λέξ. : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἦ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσώζεται** = πῶς διασώζονται. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμνα** (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ρίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουσαν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδεδεμένα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεῶς ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητική τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ὅστις τείνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = εἰάν τις τευτώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώσῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μεταστάσιν δίδου** = καὶ διδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετάβαλλε γνώμην. **κάπ' ἔμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσεστι** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μή, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιοῦτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὖ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὀμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει** κ.λ.π. παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

Λεξιλογικαί. **καίριον** = ὀρθόν. λέγει· ὁ Αἷμων. **σέ τε**· ἔνν. τὸν Αἷμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλῃ καὶ μικρᾷς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἷμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαζόμεσθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκον. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.) **κελεύσαιμ' ἄν** = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἠθέλον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ' ἐπείληπται νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφόρῳ), ὅτι περιέπεσεν εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακοὺς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὀμόπτολις λεῶς** = ὄλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς). **ἔρεϊ** = θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἄ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἷμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἴπερ γυνή** (ἔνν. εἰ). **προκῆδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ῥῆμ. προκῆδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινά. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχὰς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ἀμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτῆρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὗρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχυρῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **ὑπὲρ ἐκείνης** καὶ **κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχροῶν κατὰ τὸν Κρέοντα** πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. **οὐκ ἔσθ' ὡς** = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. **γαμεῖς**· χρόν. μέλλ. **ὀλεῖ τινα** = θά γινῆ αἷτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). **κάπαπειλῶν** = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμῃ. **ἐπεξέρχει ὧδε θρασὺς** = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασύτητος. **κενὸς** = κοῦφος, μαρῶς. **φρενώ-ῶ** = νουθετῶ, συνετίζω. **κλαίων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. **εἰ μή...** τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ῶν** (ἐναντιωμ.). **δούλευμα** = δούλος, ὄργανον. **κωτίλλω** = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). **λέγων μηδὲν κλύειν**· ἀντίθεσις-δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια τοῦ ὁμιλῶν πρὸς σέ. **ἄληθες** ; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). **οὐ** (ἀρμόζει εἰς τὸ **χαίρων**) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **δεννάζω** = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνείαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. **ἐπὶ ψόγοισι** = μετὰ τοὺς ψόγους σου. **ἄγετε** = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). **τὸ μῖσος** (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκριμ.) = τὴν μισητήν. **κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι** = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. **ἔμοιγε** (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **οὐδαμὰ** = οὐδὲλως. **τοῦμόν κρᾶτα** = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. **προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὄρων**· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. **ὡς** (τελ.) **μαίνη ξυνὼν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων** = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύξουν αὐτήν. **νοῦς τηλικούτος** = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. **βαρὺς** = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). **ἀλγήσας**· ὑποθ. μετ. **φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰὼν** (ἢ πρὸθ. **κατὰ** σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἄς μεγαλοφρονῆ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. **τῷ δ' οὖν κόρα** (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει τὰς κόρας. **καὶ κατακτεῖναι**· ὁ **καὶ** εἶναι ἐπιδοτικὸς ὄχι μόνον καταδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἔνν. οὐ νοῶ κατακτεῖναι). γε = τοῦλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς κηλὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατῶ-
 ρυξ-υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκ-
 κος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. το-
 σοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρ-
 σιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μί-
 σμα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν
 δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἔνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸν
 πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. δν μό-
 νον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχον-
 τος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ.
 ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος
 κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρῆ ἄρχειν... ἰδὲ ἐν τοῖς λό-
 γοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ
 τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔννοιαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ
 ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γυναιῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν
 χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. **πετρώδει**
κατώρυχι· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἳοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι
 θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. ἄγος· ἦτο ἀρχαία σηνήθεια νὰ παραθέτουν εἰς
 τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ
 πείνης, ὅπερ ἦτο μικρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν
 ὑπὸ τῶν θεῶν.

TRITON STASIMON (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ. **δς ἐν κτήμασι πίπτεις** (τὸ ἐν κτήμασι
 ἐτέθη προληπτικῶς) = ὅς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσης = ὁ
 ὁποῖος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. **Ἔ-**
ρωως· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις **σύ**, τιθέμεναι ἐν
 ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἐνάρ-
 γειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος·**· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννυ-**
χεύω = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος·** κατηγορούμενον, ἐξηγούμενον
 δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς
 ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδείς σε φύξιμος (μεταβκτ.) = οὐδείς δύναται νὰ σὲ διαφύγη. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφόσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. **μαίνομαι** = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀντιστρ. ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἀδικοί. **παρασπῶ** = παραπλανῶ, παρασύρω. **ἐπὶ λῶβᾶ** (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. **τὸ νεῖκος** = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : **τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων** (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). **ἔχεις ταραξας** = ἔχεις ἐγείρει. **ὁ ἕμερος** = ὁ πόθος. **εὐλεκτρος** = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὠραία. **βλεφάρων** · γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἕμερος. **νύμφας** · κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. **ἐναργῆς** (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. **πάρεδρος** (παράθεσις τοῦ ἔρωσ, ἕμερος) = συμπάρεδρος. **τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν** = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. **ἄμαχος** = ἀκαταγώνιστος. **ἐμπαίζει** = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικά. Ἔρωσ · ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἐρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ **ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς** · ἐνωρεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνος ποιητοῦ Ἄθ. Χριστοπούλου « ἐσὺ θεοὺς κί' αἰθέρια, οὐράνια κί' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις » **τῶν μεγάλων θεσμῶν** · ὁ Ἔρωσ, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σχέσεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σχέσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. Ἐξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὄρων καὶ ὄθ' ὄρῳ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. παγκοίτας = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἔνν. τὸν Ἄδην).

σ τ ρ ο φ ῆ α'. νεάταν (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. νεάτον· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. ἔγκληρος = μέτοχος. ἐπι-
 νυμφίδιος = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. κεῦθος (τὸ) = ὁ κευθμών, ἡ κρύπτῃ. φθινάδες νόσοι = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. ἐπίχειρα ξιφέων (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). αὐτόνομος = αὐθαίρετος, οἰκεία θελήσει. μόνῃ· ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. λυγροτάταν (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. πρὸς ἄκρῳ Σιπύλῳ = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημοῦ). δαμάζω = ἀπολιθάνω. πετραία βλάστα = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. ὡς ἀτενῆς κισσός = ὡς κισσός ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δηλ., ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. ὡς φάτις ἀνδρῶν = ὡς λέγεται. τάκομαι = τήκομαι = λειώνω, μαραινόμεαι ἐκ λύπης. λείπει· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. χιών· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. δειράς-άδος = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχως τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρυες (ἐδῶ ὄφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. παγκλαύτοις = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. ἄ με ὁμοιοτάταν (ἐπιρρ. κατηγ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιοτάτον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). κατευνάζω = κοιμίζω, θανατώνω. θεογεννῆς = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). καίτοι = καὶ ὅμως. φθιμένα (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. ἀκούω = νομίζομαι, φημίζομαι. ἔγκλημα = κοινά, ὅμοια. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθέοις

λαχεῖν μέγα ἐστὶ (τιμ) **φθιμένα** = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνη φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσθόεους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἡ 'Αντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὀρωμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αἰολικός τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπι-κτῶμαι** = ἐπι-καλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα...** **ἔρχομαι** · πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ : φίλων ἄκλαυτος. **οἰοῖς νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίους) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἴργνυμι, εἴργω) = εἰρκτή, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξύ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητικῆ), βαρέως ἡμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθεῖς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερὸν). **ἄθλος** = ἀγὼν, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρις - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρις (δηλ. ἐπανελημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ρίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἡ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῶν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὐτὴ ὡς ἐπεξήγησις τοῦ : ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἄται** = ἄτ·ι ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. **κοιμήματα** ἰσχυροῦ μητρὸς (γεν. ὑποκ.) = περιπτώξεις, πλαγιάσματα τῆς... **αὐτογέννητα** (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ἐν αὐτῇ ἢ ἰδίᾳ ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικτάρατος, μέτοικος = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότηχος. **κυρέω-**

ᾠ = τυγχάνω. **κατήναρες**· ἄορ. β'. τοῦ ἀποθ. ῥήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων. **κράτος δὲ** (τούτου) **ᾧ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτὴν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὁ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλαυτος.

Πραγματικάι. Ἐξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεκαυνομένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. Ἐν τῷ κομμῶ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου κοινού ἀνθρώπου, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρὸς τῆς τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιστάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμόν. **ὕμεναίων**· οἱ ὕμεναιοὶ ἦσαν ἄσματα ἄδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθλάμιος ὕμνος ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἱσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεῖα μορφή καθήμενη, ἐπιγέννημα μὲν Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθήμενης καὶ δακρυροούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηχομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεᾶν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὁποῖον ἠσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποίησις. **Θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὗ υἱὸς ἦτο ὁ πατὴρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀποτελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτιῶμαι**· συχνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως τῆς θαλάσσης, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότημων γάμων**· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπαρδῶ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῶ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ἄοιδῆ** = θρηῆνος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρ' ἴσθ ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἄοιδᾶς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτ' ἂν λέγειν; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς **τάχιστα** ἰσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν = ἀπαγάγετέ τὴν τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). **περιπτύσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ῥημ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοι**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεύει αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαϊώματος νὰ κατοικῇ (νὰ εἶνα) μεταξύ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰέφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορευόμενοι πρὸς τοὺς ἔμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ῶν...** ἡ σειρᾶτων λέξεων : ῶν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμὸν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ῶν λιοισθία** (ἢ ῶν γεν. διαίρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξῆκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα ὃ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη-προσφιλῆς-φίλη** ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα** οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἑτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιὰδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονοῦσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιᾶς φρονούντων. τὸ **εὖ ἀνήκει** εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσῆπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα** ἔνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος ; Ἡ μετ. **κατθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότιν** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμετάβ.) = ἐὰν ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι** τοῦ ρ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῇ βιάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἰόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχω οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλελειμμένη ὑπό. **εἰς κατασκαφᾶς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **Ξυγγινώσκω**=λαμβάνω γνώσιν, διδάσκομαι. **παθόντες Ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλομεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν: ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καί**=ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως**=ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν**=ἀκόμη ἢ ἰδίᾳ ψυχικὴ ταραχὴ (ἔξασπις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῖκται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι**=οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι**=ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἰ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. λέναι). **κοιρανίδαι**=τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. Φερσέφαῦσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηα, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲ εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὅποιος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρῶνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ 'τίμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προηγουμένου λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τῶρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὠρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων τῆς, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν τῆς, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἄλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνείκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἡ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἄφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαράδοτου παρ' Ἑλλήσιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἄφ' ἑτέρου τὴν στενήν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν

ΤΕΤΑΡΤΩΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944 - 987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ῥ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην « τέτλαθι ». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγείῳ οἰκοδομίῳ). **χαλκόμετοι αὐλαί** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένοι διὰ χαλκῶν ἤλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = ἐυγενῆς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεῦσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄμοιριδία δύναισις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. ***Ἄρης** (μετωνυμ.) = πολεμικὴ δύναμις. **πύργος**· ἔνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῆ ἔν πύργῳ. **ἀλίκυτος** = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπώμενος. **κελαινός** = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **ἀΐ. ζεύχθη** = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). **δξύχολος** = δξύθυμος. **κερτομίους ὀργαῖς** = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς του. **ἐκ Διονύσου**, ποιητ. αἰτ. **κατάφαρκτος ἐν πετρῶδει δεσμῶ** = κατάφρακτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρῶδες δεσμοτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). **οὔτω** = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). **ἀποστάζει** = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὀριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. **δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας** = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξέκρηξις τῆς μανίας. **ἐπέγνω** = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. **μανίαις ψαύουσας** = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. **κερτομίους γλώσσας** = μὲ πειρακτικούς λόγους. **παύεσκε** = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. **ἐνθεος** = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. **εὔιον πῦρ** = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῦ, εὐοῦ. **φίλαυλος** = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **κυανέων** = σκοτεινῶν (ιδὲ πραγμ.α.). **διδύμας ἀλός** = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρηκτικοῦ Βοσπόρου. **ἀκταί**, ἔνν. εἰσί, κεῖνται. **ἰδ'** = ἰδὲ = ἡδὲ = καὶ. **ἄξενος** = ἀφιλόξενος. **ἶνα** = ὅπου. **ἀγχιπολις** = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησόν) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν** = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθὲν** = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶν τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρτος** (ἡ) = σύζυγος. **ἀλαόν** (κτηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). **κύκλοι ὀμμάτων** = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. **Τά: δισσοῖσι Φινεΐδαις καὶ κύκλοις ὀμμάτων** ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. **ἀλάστοροι** = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἐγκλημα θεότης.) **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς. **αἱμαθηραῖς** (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἱμόφυρτοι. **ἀκμαὶ κερκίδων** = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκὶς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὑφασμα). **ὑφ' αἱμαθηραῖς χεῖρεσσι** κλπ. δοτ. ὀργανική· ἡ σειρά τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἶν'

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως : ἵνα ἀγχίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαὸν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τὸ : ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῖσι Φινεΐδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἱματηραῖς χεῖρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **κατὰ δὲ ταχόμενοι** (τμησίς) = κατατηκόμενοι δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (ῥ. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγή, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς) **ἀρχαιόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα.) **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπί. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κάπ' ἐκεῖνα ἔσχον** (τμησίς) = καὶ ἐκεῖνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκεῖνης ἐστράφησαν. **μακραιῶν**· = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαίῳθεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὰ παραμυθῆσαι τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὰ παραστήσει τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην : ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἶονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γεννήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἓνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὰ ἀποφύγη αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσῆ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐπέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγαγήφου ποταμοῦ ἀπὸ τοῦ νοτίου τοῦ Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς **Μούσας**·

αὐται κατ' ἀρχάς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιοῦτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουῦντο κατ' ἀρχάς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεῖετο ὅτι οὗτος κατάρχει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἡὐχαριστεῖτο πᾶριστάμενος μάρτυς αἰματοχυσῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὁ πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρεΐθιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεῦθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἀλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθειρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητριὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθειρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένου μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθειῷ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρᾳ τῆς Θράκης. **ἄμπρος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαν, ἂν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικά. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτως τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἐξ ἐνός** (προσδιορ. ὄργαν.) = δι' ἐνός
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κέλευθος (ή) = ὄδος. **προηγητής** = ὄδηγός. **οὔκουν ἀπεστάτου** = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. **φρενός** = μαντείας, γνώμης. **πάρος γε**· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **ναυκληρῶ** = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· **ὀνήσιμος** (β. ὀνήνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. **πάσχω ὀνήσιμα** = ὠφελοῦμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **πεπονθῶς ὀνήσιμα ἔχω** (= δύναιμαι) **μαρτυρεῖν** (ταῦτα). **βεβῶς**· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. **ἐπὶ ξυροῦ τύχης** = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. (Ἐκφρασις παροιμιακῆ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καί : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). **ὡς φρίσσω** = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. **θάκος** = ἔδρα. **ὄρνιθοσκοπός** = τοῦ οἰωνοσκοπεῖου. **ἴνα** = ἔνθα. **λιμῆν** = τόπος καταφυγῆς. οἰωνός καὶ κατωτέρω **ὄρνις** = πτηνόν, ὄρνεον. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγῆσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. **ἀγνώως - ὠτος** = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. **κλάζω** = ἐκβάλλω κρωγμούς. **οἴστρος** (ὀ) = μανία. **βεβαρβαρωμένος** = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας** (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐάν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). **κακῶ οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω** = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὁποῖα ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμητεύτου. **σπάω** = σπαράττω. **φονός** = φονικός (ρίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). **χηλή** (ή) = ὄνυξ. **ἐν χηλαῖς** (προσδιορ. ὄργάν.). **γάρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνω (ὡς τυφλός). **ροῖβδος** (ὀ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. **οὐκ ἄσημος** (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφές. **δείσας**· ῥῆμ. δέδοικα. **γεύομαι** = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. **ἔμπυρα** = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. **πάμφλεκτος** (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. **Ἡφαιστός**· μετων. ἀντὶ πῦρ. **σποδός** (ή) = τέφρα. **κηκίς - ἴδος** = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. **Ῥῆμ. κηκίω** = ἐκρέω ἀναβλύζω. **μυδάω** = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ **μηρίων**, δηλ. **μυδόντων μηρίων** = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. **μηρία** δὲ ἦσαν τὰ ὀστᾶ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μεταίρω) κατηγορ. = μετεωρίζομεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγὴ ἀντὶ καταρρυσείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κείμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυσείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὅστ᾽ αὐτῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρυσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **μαντεύματα ἀσῆμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἕνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξ. : **τοιαῦτα**. **ἡγεμῶν** = ὁδηγός (ὁ ὁδηγῶν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενός** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ὅλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστῖαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἷτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιор., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστὰς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὔσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῦτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὅσκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἀνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικὴν ἐποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οὔμαι** = θεραπεύω, διορθῶν (ἐνν. ἀντικείμ. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = μετᾶ-πειστος. **ἄκαμπτος**. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάν) = αὐθάδεια ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαϊότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαϊότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινί** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἔνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτινῶ** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὔφρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ σφέρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματικά. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγήν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας βασιλεὺς τῆς ἑλλάδος ἀποβλήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰστυπούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητα νὰ ἐνοῶ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκοπὸν**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκοποὶ ἢ οἰωνοσκοποὶ ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Παιουανίας (Παιου. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἦναπτε τὸ πῦρ, ὁποίου εἶδους φλόγα εἶχεν, ἂν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν Ἦφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγχων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλή, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς** κλπ. Ἀφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὄρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αὐθαρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου, **κοῦδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκαχοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαὶ** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἐξεμπολάομαι-ῶμαι** = παλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐκφορτίζομαι** φορτῶμαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμπορεύομαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεῖς τὸ μίasma τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοῖ πολλὰ δεινοὶ** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποιὸν τοῦτο...** σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων **ποιὸν ἐστὶ τοῦτο τὸ πάγκοινον, δ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. **ταγὸς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἶσθα λέγων ταγούς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς;** ἄρὰ γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδὴποτε λέγεις; **ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὕτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὀμίλῳ κατὰ τὴν ἰδικὴν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτάς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. **κούδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι.** οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν καπηλευομένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἔνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν « δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε... »). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνητῶς κρᾶμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποια κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἱπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Οὐλυμπόν, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐνόησας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. **κάτισθι**· ὁ Τειρεσίας ὀμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσαν. **σπλάγχνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνεΐκου καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἢ σύνταξις: **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἄμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἔννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσοις τὸν προηγούμε. στίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἔννοεῖ τὴν ζώην). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὓς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ ὅλη πρότασις: ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχὼν τῶν ὁσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τίς δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιομάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἔρμηνειαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα) ἔννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνεΐκου καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὕστεροφθόρος** = ἡ ὕστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάπτουσα ἢ τιμωροῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἡμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῆ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας με αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρῶ-ῶ** = ἀσημώνω, περικαλύπτω μὲ ἄργυρον, ἐδῶ: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρωδίας) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κακῶ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **ἐχθραὶ** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥῆμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίουσ ἐριδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκους). **καθαγνίζω** = καθιερῶναι, ἐκπληρῶ ὄσιον καθῆκον· (μετὰ τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθῆκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἔστιοιχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμοὺς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ἰδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. Δεινὰ θεσπίσας = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἔξ ὅτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαινης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαινης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ· εἶκω = ὑποχωρῶ. **ἀντισπάντα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξει θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνες** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖς** = συμβουλεύεις. **παρεικαθεῖν** = τῶ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὄσον γ' ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακόφρονας** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πρᾶττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτῃς (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στεῖχοιμ' ἄν** = εἶμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. **ὀρμᾶσθε** = ἐκκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περιόπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: **δέδοικα γὰρ μὴ ἄριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σφῶντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τιοιουτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἢ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκους.

Πραγματικά. τρόχους ἀμιλλητήρας. τὸν Ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαινόντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ**. ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγῃ τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἄξινας** διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκους καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι**. ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνεῖκον, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἧτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ α' . πολυώνυμ· ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διώνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἰακχος, Διθύραμβος, Εὐβιος κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλλομαι) = χάρμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἑορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημή-

τηρ. **Βακχᾶν** = τῶν Βακχῶν (ἀκολουθῶν τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. ("Ἔθηκε τὸ ὄλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὑγροῖς ρείθροις** καὶ **ἐπὶ σπορᾷ** προσδιορίζουν τοπικῶς **τό :** **Θήβαν**, καὶ ὄχι **τό :** ναιετῶν.

ἀντιστρ. α'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο κορυφὰς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στεροψ-οπος** (στερ-εξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄπ-ὄψις) = ἀπαστράπτων, λαμπρός. **λιγνύς** (ῆ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμεμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκιοι — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαῖων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νάμα** (ῥ. νάω = ῥέω) = πηγὴ. **κισσή-ρεις** = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά**· ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἐνν. σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῦ, εὐάν) = ὑμᾶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυιὰ** (ῆ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

στροφὴ β'. **τὰν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμόν. **σὺν κεραυνία μητρί** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὄλῃ του τῇ μεγαλοπρεπεῖᾳ, καὶ κατεκᾶη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶς τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἐν. τὸ μίasma τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρίω ποδὶ** = μὲ καθαρθήριον ἐρχομὸν, ὡς καθαρτῆς. **στονόεις** = πολύστονος, πολυθύρυβος. **πορθμόν**· ἐνν. τὸν Εὐριπον.

ἀντιστρ. β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστῆς. **παῖς Διός γενεθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητι **περίπολοι** = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι** καὶ **Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικά. "Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλοὶ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἐνδοξον αὐτήν, διότι ἤκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰακχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπειαν. **Κωρύκιοι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεῦτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρὼν ὁ Βάκχος. **Κασταλίαι**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων ὀρέων** πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νῦσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοικῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἣτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνοπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήγη αὐτὴ, ἀλλ' ἀπέβλεπε προῶς τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν περὶξ αὐτῆς. **Ἰακχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρῆσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικά. δόμων· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροιχοι, διότι κατέκρινον πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **σάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σύνταξις: **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιούτος, ὁποῖον σάντα οὐτ' αἰνέσαιμ'** ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. **βίον**· ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ** —**καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα**· **σχῆμα** χιαστόν. **ὀρθῶ -ῶ** = ἀνορθῶνω. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστώτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ**· ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηγευτέον **τὸ γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελεῆ** = γενικῶς ὅλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. **τέκνων**· ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί- ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι)· ἐτέθησαν προστακτικῶς μετὰ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως: ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. **τάλλα**· δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **σικιᾶς καπνοῦ**· γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτος. **πρὸς τὴν ἡδονῆν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὀμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὁπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἦλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **δ ἦκεις φέρων; τεθναῖσι**· μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἶπεν ἀποτόμως: αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φονεύει**; ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. **ὁ κείμενος** = ὁ φονευθεὶς. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν τοῦ χέρι. **φόνου**· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τοῦπος** = τὸ μάντευμα. **ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. **βουλεύειν** = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήμενός σου (νὰ σπύσης νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρ - τος** = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. **ὄμοῦ** = πλησίον. **ἦτοι κλύουσα παιδὸς** = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου τῆς. **τύχη** = τυχαίως. ?

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὀρθοῖ...** ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡσὰν πιστὸς ὁπαδὸς τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῶ ἀκούσματι δὲ τοῦ: **Αἴμων ὄλωλεν** κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαι τινος = ἀκούω τι. ὅπως **ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων** καὶ **Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = γαλαρώνω, λύω. **ὑπτιος** (ἐκ τῆς ὑπό) = ὁ πρὸς τὰ ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηγῆς. **δείσασα** (ῥ. δέδοικα).
 πρὸς **δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπεινίδων της.
ἀποπλήσσομαι = λιποθυμῶ. **ὄστις ἦν...** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ
 ἄπειρος σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῳ κού-**
δὲν παρήσω· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλ-**
θάσσω = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὄδηγός. **πόσις** =
 σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχὸν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς
 ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη.
εὐμενεῖς (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὀργὰς κατα-**
σχεθεῖν = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὀργὴν των (ἦν εἶχον, διότι
 ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνεΐκου). **νεοσπὰς θαλλός** =
 νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **δ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ
 τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνεΐκου). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ
 τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης)
 = ἐκ τῆς πατρῴας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν
 θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμά-**
των = ὄξυφωνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἔστερη-
 μένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δέ**
 = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **πέριβαίνει ἄσημα βοῆς** = πλήττει δυσ-
 διάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσον** = ἔτι πλησιέστερον τὸ μᾶλλον
 πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη
 φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσον ὠκείς** (πλεονασμ.
 διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμὸν χῶματος** = ἀνοιγμα τάφου.
λιθοσπαδῆ = γινόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος.
 Ἡ πλοκὴ τῶν λέξε· : **ἀθρήσατε (ἀθρέω - ῶ), δύντες ἄρμὸν λιθο-**
σπαδῆ χῶματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χω-
 θήτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀ-
 ποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στό-
 μιον. **εἰ τὸ Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί : εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος
 (ἡ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυ-**
μος = ἦτο χωρὶς καρδ.ά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λιοισθίῳ τυμ-**
βεύματι = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μι-**
τῶδης = βρόχος (θηλειά) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). **σινδῶν** =
 λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δέ**
 (Αἴμονα) **προσχείμενον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχη ἐναγκα-
 λισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θρηνώ μεγαλοφώνως. φθοράν = ἀπώλειαν. τῆς κάτω = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. στυγνὸν = ἀπαισιῶς. δύστηνον λέχος = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) ξυμφορᾶς (γεν. διακριτ.) διεφθάρης; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; ὄσσοισι = ὀφθαλμοῖς. ἰκέσιος λίσσομαι = θερμopαρακαλῶ. παπταίνω = προσβλέπω. διπλοῦς κνώδοντας = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. φυγαῖσιν = πρὸς φυγὴν. ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω. αὐτῷ χολωθεῖς = ὀργισθεῖς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρός του). ὡσπερ εἶχε· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. ἐπενταθεῖς = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. ἤρρισε = ὤθησε, ἐνέπηξε. μέσσον (κατηγ. τοῦ) ἔγχος = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. ὑγρὸν = χαλαρὸν, ἄτονον. ἔτ' ἔμφρων = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. φυσῶ = φυσῶ, ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. ὀξεῖαν = ὀρμητικὴν. φοινίσου σταλάγματος = φονικῆς αἵματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. δειλαιος = ὁ δυστυχῆς. τὴν ἀβουλίαν (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς. καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δράμα. κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἕσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὰ ἀνασπασθῆ δὲ (τὰ ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε τὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοὶ. οὐκ ἄπειρος (τί ἐννοεῖ διὰ τούτου;). ἐνοδία θεός· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὰ καὶ Ἐνοδία, Τριοδίτις, Τυμβεῖδια κλπ. ἀπεκαλεῖτο. οἰκείας χθονός· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι τὰ ποθῆναι τὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἔχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυεΐκης ἐν τῇ πατρὶκι γῆ παύει τὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. λιθόστρωτον· μετέτρεψεν καὶ ἔχει μετὰ τῆς κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. ἔτ' ἄσσον κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεοὺς τὰς ἐπισημασίας τὰς πλησιάζουσιν εἰς τὸν τάφον. ἀρμὸν χώ-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ματος κ.τ.λ. οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὁμοιάζον ἐξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἴσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἀρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**· σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖ ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὠμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαί. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἐκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι μὲ ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδικὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπη τι). **ἄχη** = λύπην, ἐδῶ συμφοράν. **ὕπερ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθήσῃ. Ἡ σύνταξις: βόσκομαι δι' ἐλπίσιν κλύουσαν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηνεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν'**. **ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἁμαρτάνειν** = νὰ κάμνη ἄτοπόν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβόν, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινὰ πρόθεσιν. **κρυφῆ** = μὲ τὴν σιωπὴν τῆς **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἤλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μνῆμα** = φανερόν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάξει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: «αὐτὸς ἁμαρτῶν».

σ τ ρ ο φ ἡ α'. **δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίου** = συγγενεῖς. **ἀνοβλα ἐμῶν βουλευμάτων** = ἀνοβλα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλεύματα. **ξὺν νέφῳ μό-**

ρω = με θάνατον καινοπρεπῆ (διότι ηὔτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρός). ἀπελύθης ἔνν. τοῦ ζῆν . **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε** · ὅτε προεκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα** · ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφορὰν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρα** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ. : θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅλως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρα. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἄγρια βουλευματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικάι. οὐκ ἀξιῶσιν ἐς πόλιν στένειν · ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηγοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). **καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφήκει...** εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολουθῶν του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων· **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς** · οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικάι. ἔχων τε καὶ κεκτημένος · ἔνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν · ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰκας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἔνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἔνν. τὴν Εὐρυδίχην) τάχα ὄψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). **ἦ ;** = ἄρα γε ; **παμμήτωρ** = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α' . **δυσκάθαρτος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίχην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. **προπέμπω** = ἐξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεξειργάσω** = ἀπετελείωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλῆγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρω** = εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἡ σύνταξις : πῖνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀμφικεῖσθαί μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοίχθησαν). **ἐναντα** = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **ὀξύθηκτος** = ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικόν) = ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ) = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἰμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμῆν**, ὁ λιμῆν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμῆν γαλήνιος πάντας. **ὄραν πάρεστιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα**· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἢ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῶ παιδοκτόνῳ ». **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρὸς εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἴσοδυν. μὲ ἐντονον προτροπήν) = ἐμπρός, ἃς μὲ κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος. **συγκέκραμαι** = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. **δύα** = δῦη = δυστυ-χία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόνων κείνων**· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἰμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. : ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κακείνων μόνων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς ;** = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἐκυτῆν ἀπέθανεν ; **ὅπως** = μάλιστα. **ὀξυκώκυτον** = τὸ ὁποῖον ἐθρήνησε μὲ ὀξεῖας φωνάς. **τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν** = ἡ αἰτία (ἢ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῇ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φαμί = φημί. **ἔτυμον** = τῇ ἀληθείᾳ. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπῃ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα** Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν** (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) **ὄντα κακὰ**. (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὄψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. β' **τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μῶρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα **τερμίαν ἡμέραν**. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν) **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **ὄτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαίωσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἄφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκώς. **τᾶν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δὲ** = ἄφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἄφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγου, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία, **πολλῶ πρώτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ'** εἰς θεοὺς = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἄσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλαυχίαι, καμπορρημοσύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς**. παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχί-
μως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θα-
νάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ
ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφή τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ
Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώ-
μην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα
πολύ πρῶτον, ἦτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι
τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

Α. Είσαγωγή	3 - 10
Β. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13 - 62
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	63 - 129
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133 - 178
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	179 - 253

0020556666

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Έκδοσις ΙΗ/ΚΑ', 1974 (ΙΙΙ) Άντίτ. 58.000 - Σύμβασις: 2372/16-2-74

Έκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

